

490172/6

ANUL 1 ÉVFOLYAM.

CLUJ, 15 IUNIE 1937.

NO. 1. SZÁM

VIATA INDUSTRIALA • IPARI ÉLET •

TECHNICA

INTREPRINDERE DE APADUCT ŞI ELECTRICA
VIZVEZETÉK- ÉS VILLANSZERELÉSI VÁLLALAT
BOBINAREA MOTOARELOR - MOTOR TEKERCSELÉS

CLUJ, CALEA MARECHAL FOCH 36

CASA GRAFICA

DEPOZIT DE MAŞINI ŞI DE ARTICOLE GRAFICE

CLUJ

STR. MEMORANDULUI 10.
TELEFON 24-78.

VIAȚA INDUSTRIALĂ

IPARI ÉLET

REVISTA LUNARĂ PENTRU APARAREA TUTUROR INTERESELOR INDUSTRIALE
 ÁLTALÁNOS IPARI ÉRDEKEKET SZOLGÁLÓ KÖZGAZDASÁGI HAVI FOLYÓIRAT

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru mici industriși ... 120.—
 Pentru orice societăți,
 bănci, mari întreprinderi,
 pe un an 1000.—
 Exemplarul Lei 10.—

Redactor responsabil și proprietar:

ARPAD KÖRÖSI ÁRPÁD

felelős szerkesztő és lap tulajdonos

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Iparosoknak 1 évre 120.—
 Bankok, részvénytársasá-
 gok, gyárak és nagykeres-
 kedőknek 1000.—
 Egyes szám ára 10 lei

Redacția și administrația - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Strada Regina Maria 11.

Necesitatea unirii meseriașilor

e o idee, care nu izvoarește dela noi. Mulți dintre meseriașii noștri au înțeles de mult porunca vremurilor de azi, mulți și-au dat seama că izvorul celor mai multe doleanțe ale meseriașilor e lipsa de unitate și fărâmițarea meseriașilor. Mulți dintre aceștia au făcut încercări pentru a concentra într'o tabără pe toți meseriașii, dar aceste încercări au rămas fără rezultat. Munca acestor inițiatori, a acestor pioneri a fost împiedicată în realizarea ei de antagonismele de branșă și cele politice, cari au sufocat în germene singura idee capabilă să aducă o rezolvare. Foarte mulți meseriași au jertfit interesele clasei micilor industriși intereselor lor proprii și validității lor personale. Aceștia până atunci au tot manipulat până când au reușit să slăbiască forța pionerilor și i-au constrâns pe aceștia la retragere.

Industria a ajuns într'o nouă perioadă de criză. Un duim de legi, regulamente, ordonanțe, ilegalități și lezări de drepturi condamnă la moarte lentă clasa meseriașilor. Necesitatea apărării în contra acestei sufocări a adus la viață din nou ideea atât de multe ori părăsită: ideea concentrării într'o singură tabără a meseriașilor. Conducătorii diferitelor grupări ale meseriașilor au recunoscut și ei importanța acestei necesități și astfel a luat naștere »Viața Industrială« care stănd în serviciul unității meseriașilor va căuta să devină organul apărării profesionale a meseriașilor. »Viața Industrială« va tinde să distrugă toate antagonismele, cari puneau piedici în calea unirii, despărțind pe meseriaș de meseriaș.

Am luat asupra noastră o sarcină grea, dar suntem convinși că ideea cinstită, în favoarea căreia milităm, ne va duce la izbândă.

Avem credința fermă că meseriașii întregi țări ni se vor alătura în întregime să ne ajute în lupta grea pe care o ducem și ne vor da concursul ca idealul nostru să se realizeze și însfârșit tabăra rătăcită a meseriașilor să-și găsească drumul, pe care trebuie să meargă.

Az iparos egység

megteremtése hívta életre lapunkat. Az iparos egység eszméje nem tőlünk származik. Iparosaink közül nagyon sokan megértették a mai idők parancsszavát, nagyon sokan rájöttek, hogy a legtöbb iparos-panasz alapoka a széthúzásban, a széttagoltságban keresendő. Ezek közül többen kísérleteztek az iparosok egytáborba való tömörítésével, de ezek a próbálkozások eredménytelennek maradtak. Az úttörők munkáját elgáncsolták bizonyos személyi és politikai ellentétek, melyek gyökerében folytatták meg az egyetlen megoldást hozható eszmét, feláldozták az iparos-érdekeket s inkább mindent leromboltak, mert egyéni érvényesülésük ezt kívánta, s addig fondorkodtak, amíg sikerült az előharcosok energiáját meggyengíteni s visszavonulásra kényszeríteni.

Az iparosság újra válságba került. Törvények és rendeletek, sérelmek és jogtalanságok halmaza folytatja; az ipari életet és itéli lassu halálra. A szükségyszerűség újra életre hívta a már annyiszor eldobott jelszavát és újra egy táborba szólítja az ország iparosait. Különböző ipari csoportok vezetői is belátták ennek fontosságát s így született meg az »Ipari Élet«, amely az egység eszméjének szolgálatában az ipar érdekeinek hasznos organuma lesz s igyekszik lerombolni mindazon ellentéteket, amelyek eddig éket ütöttek a táborban s elválasztották az iparost az iparostól.

Nehéz feladatot vállaltunk magunkra, s mégis reméljük, hogy az egység eszméje győzelemre segít bennünket. Még meg sem születünk s már is használunk az elvnek, már is elősegítettük az iparos érdekeket. A napi lapok egyrésze átvette programunkat s jelentős propagandát fejtett ki ebben az irányban s intenzívebben foglalkozik az iparosokat érintő kérdésekkel.

Hisszük, hogy az ország iparosai egyöntetűen mellénk állanak nehéz, felelőségteljes közdelmünkben és velünk karöltve haladnak a kijelölt uton, hogy helyes irányba terelhessük az iparosok eltévedt táborát.

Situația, viitorul, posibilitățile de organizare și drumul miciei industriei

Care e situația generală?

Acea criză economică grea, care a trecut în decursul ultimilor ani peste toate țările lumii, n'a evitat nici țara noastră ba chiar aci efectele ei s'au resimțit și mai intens, decât în alte părți și urmele ei se proiectează chiar și pe firmamentul vieții economice viitoare a clasei meseriașilor. În situația creată de criza economică n'a existat nici o organizație trainică și totodată capabilă a pune stavilă acestui curent destructiv și să dea directive pentru viitor branșei. Nu e de mirare deci, dacă acest curent cotropitor, căruia nu i-au putut ține piept nici cele mai solide întreprinderi și organizații, decât prin eforturi neasemuit de mari, nu e de mirare deci dacă acest curent a fărâșit mica industrie într'o situație imposibilă.

Situația astfel ivită este caracterizată mai ales prin desorientarea generală a tuturor. Diferitele partide politice nu aveau deci o muncă grea. Prin promisiuni utopice, și cu ajutorul unor demagogii mincinoase au atras spre sine mase din ce în ce mai mari. Dar efectele distrugătoare ale acestor directive n'au întârziat să se arate. Diferitele straturi ale meseriașilor negăsind nici o soluție capabilă a-i scoate din situația în care se aflau, au sperat că aceste directive le vor scăpa și pe ele de criză. Rezultatul a fost că cele mai bune forțe ale meseriașilor s'au fărâmițat. Nu ne putem îndoi că aceste mișcări erau de bună credință, căci fapt e că erau și din aceia cari au recunoscut deja în timpul acela necesitatea apărării, și a activității în interesul branșei meseriașilor. Dar orice meseriaș, care se gândește logic, își poate da seamă azi că aceste organizații politice ale meseriașilor, cari lucrează pe baze separaționiste și sectarianiste, nu puteau scoate din criză masele meseriașilor, ba din contra împiedecau găsirea unei soluții. Ba chiar există unele grupuri, cari au mers și mai departe.

Pierzând din fața ochilor ideea servirii intereselor colective și dând la o parte principiul cooperăției și-au depus soarta în mâinile unor organizații politice. Azi clasa me-

seriașilor nu este într'o situație atât de strălucită, încât să-și poată periclita existența de dragul unor idei politice.

Ce promite viitorul?

Cu toate acestea, marile mase de meseriași sunt departe de a crede că situația gravă de astăzi va fi permanentă. Chiar și aceia, cari privesc cu ochi cam pesimiști situația și posibilitățile de azi, chiar și aceștia speră în viitor. Unii așteaptă în bunățărirea soartei lor dela încetarea crizei generale, alții așteaptă minuni cerești, cari vor aduce bunăstare pe pământ, dar toată lumea speră.

Trebuie să fixăm dela început că schimbările situației economice generale nu promit viitor mai bun clasei meseriașilor. Linia, care arată schimbările vieții economice se îndreaptă în direcții nefavorabile miciei industriei. Situația se înrăutățește din an în an. În urma progresului rapid al tehnicii dispar tot mai multe ramuri de meserii.

Cât despre minunile cerești: ele nu se mai întâmplă în zilele noastre.

În cursul progresului s'a dovedit că e o nevoie tot așa de mare de mica industrie ca de cea mare și dacă totuși marea industrie a reușit să ia locul multor ramuri de meserii și să ne îngreuneze existența, aceasta nu înseamnă că meseriașii sunt inutili, ci numai atât că cei tari au reușit să învingă pe cei slabi.

Ce e de făcut?

Unicul izvor a tuturor necazurilor, doleanțelor și slăbiciunilor miciei industriei provin din aceeaș sursă, din acelaș izvor și anume fărâmițarea meseriașilor.

Cea mai importantă datorie a noastră e deci:

1. Unificarea tuturor forțelor dispartate, cari ne-au mai rămas. Peste tot unde încă nu sunt, trebuie să înființăm sindicate de branșă. Trebuie să se înființeze o centrală a sindicatelor, chemată a asigura cooperarea diferitelor grupuri.

2. A pretinde ca meseriașii să fie scoși de sub sfera de influență a Camerelor de Muncă. Să se înființeze Camere speciale pe seama micilor industriași și meseriași manufacturieri, cari să se ocupe în mod

exclusiv cu chestiunile, cari îi ating pe meseriași. Până la realizarea acestui deziderat e nevoie ca meseriașii să poată exercita o influență mai mare în conducerea Camerelor de Muncă.

3. E nevoie să se clarifice cât mai urgent situația turbure din jurul brevetelor de industrie.

4. Amenziile impuse de școlile de ucenici să fie suportate numai atunci de meseriași, când s'a dovedit în prealabil că ucenicul a absentat dela prelegeri din vina meseriașului.

5. E nevoie să se aranjeze cât mai urgent chestiunea Caselor Cercuale. Ar fi de dorit să se înființeze secții speciale pentru meseriași.

6. O parte a fondurilor culturale de Stat, județ, comună ar trebui întrebuințate pentru a da posibilitate reprezentanților diferitelor branșe industriale să plece în străinătate să studieze diferitele schimbări și inovații introduse în uzinele de acolo și a ține conferințe despre observațiile sale pe seama celorlalți meseriași din branșă.

Comitetul central să fie reprezentat peste tot, unde se decid asupra problemelor de echitate și să lupte pentru realizarea punctelor de mai sus.

Am expus îndeajuns acele probleme, cari urmează a fi rezolvate. Noi luăm asupra noastră sarcina de a duce tratative în această direcție cu diferite fracțiuni, dar dăm loc cu plăcere oricărui plan sau inovație, care ni se trimite de orice meseriaș, care vrea să lucreze în interesul branșei întregi.

Să încetăm deci cu plângerile și să creăm prin unirea bărbătească a tuturor meseriașilor acea unitate, decare depinde soarta economică și culturală a întregii clase de meseriași. În fața acestei ființe trebuie să dispară toate considerațiile de confesiune, rasă, părere politică. Dacă putem realiza acest deziderat, vom putea aștepta fără frică viitorul și vom putea rezista în fața oricărui atac, deoarece zidul tare al unității ne va apăra de orice lovitură.

Aceste gânduri ne conduc când facem primul pas spre realizarea ființei noastre comune și sfinte.

Conducătorii Camerei de Muncă și a Uniunii Micilor Industriași ne dau declarații referitor la situația creată de introducerea noii legi a meserieșilor

Aplicarea noii legi a meserieșilor din cauza lipsei de regulament a provocat mari turburări în rândurile meseriașilor din țară. Unele prevederi ale legii nefiind destul de clare, meseriașii au interpretat în diferite feluri articolele legii, ceea ce a dus inevitabil la un chaos enorm. Din cauza aceasta am crezut necesar a cere părerea conducătorilor Camerei de Muncă și a Uniunii Micilor Industriași, cu scopul de a clarifica pe cât se poate această lege.

Am trecut întâi pela Camera de Muncă.

— *Cum stă în momentul de față chestiunea cărților de meșter și când se vor elibera nouile cărți?*

— Preschimbarea cărților de meșter e în curs. O parte a Comisiilor și-au și început activitatea, iar celelalte comisii sunt acum în curs de constituire. Până când însă comisiile nu-și vor termina activitatea, nu se vor putea distribui nouile cărți.

— *În ce măsură respectă noua lege drepturile câștigate și cine beneficiază de respectarea lor?*

— Ministerul tratează tocmai acum această chestiune în legătură cu noua lege a industriei, dar pe acest tărâm nu trebuie să avem nici o teamă, deoarece orice lege respectă drepturile câștigate. E drept că noua lege divide o branșă în mai multe categorii și dispozițiile referitoare la această chestiune nu sunt tocmai clare, căci nu se poate ști dacă această categorie se referă sau nu și la meșterii vechi și tocmai deaceia se ocupă în prezent Ministerul de această parte a legii. Până când se va da publicității, decizia ministerială referitoare la această chestiune, meșterii cei vechi sunt recunoscuți în toate branșele categorizate, dar aceștia trebuie să-și procure cărți pentru fiecare categorie a branșei, în care profesează. Dealtfel Camera de Muncă împreună cu toate grupările de branșă au înaintat o cerere, solicitând restabilirea vechilor categorii a industriașilor. Nu e exclus că această propunere să fie luată în seamă și în acest caz

chestiunea de mai sus se va rezolva dela sine.

— *În ce formă se vor face examenele de branșă și cine vor fi datori să se prezinte la acest examen?*

— Acei industriași, cari la intrarea în vigoare a legii au posedat brevete de industrie, primesc fără nici o altă formalitate cărțile de meșter. Aceia însă, cari înainte de intrarea în vigoare a noii legi și-au înaintat brevetele, dar pot dovedi că cel puțin cinci ani au fost măștri independenți, sau au lucrat ca conducători timp de zece ani, vor primi tot fără nici un fel de examen nouile cărți. Cei cari nu intră în categoriile de mai sus și doresc să profeseze vre-o meserie independentă, sunt obligați a depune examenul de meșter.

— *În ce constau aceste examene, respective ce va fi materia lor?*

— Examenul e în cel mai strict înțeles al cuvântului un examen de branșă, un examen practic. Partea practică a acestui examen constă în acea că meseriașul candidat va lucra timp de opt ore într'un atelier designat pentru acest scop și calitatea acestui produs va constitui obiectul examenului. Candidatul va fi examinat apoi dacă cunoaște îndeajuns utilizarea practică a mașinilor și uneltelor întrebuițate în branșă. Va trebui să mai cunoască prevederile legii de industrie și prin aceasta s'a și epuizat obiectul examenului.

— *În momentul de față cum se poate dobândi un brevet de industrie?*

— Toți aceia, cari în termenul prescris au înaintat cererile pentru cartea de meșter și pot prezenta certificatul de culoare galbenă sau roșie, prin care se certifică că de fapt au înaintat cereri în acest sens, vor primi dela Camera de Muncă fără nici o altă formalitate dreptul de a-și deschide atelierul.

— *Camerele de Muncă au făcut demersuri pentru obligarea meseriașilor de a ține registre?*

— Știrile în legătură cu obligarea meseriașilor de a ține registre sunt lipsite de orice fond real. Numai acele întreprinderi sunt obligate a ține registre, cari lucrează cu mai mult de zece angajați sau cu o forță motrică mai mare de 20 H. P.

— *Ce rezultate au realizat comisiile de control în privința meseriașilor clandestini?*

— Meseriașii clandestini sunt controlați săptămânal de patru ori de Inspectoratul Muncii. În comisia de control participă delegatul Camerei de Muncă, precum și reprezentantul meseriașilor și al calfelor.

Chestiunile de mai sus ar fi acele probleme cari preocupă mai mult pe meseriași, căci în legătură cu acestea s'au întins cele mai multe informații contradictorii. Importanța acestor chestiuni e ilustrată și prin faptul că forurile conducătoare ale Camerei de Muncă a editat o broșură în limba română și maghiară, în care se clarifică punctele mai obscure ale legii meserieșilor.

Declarația Secretarului Uniunii Micilor Industriași

Din Partea Uniunii Micilor Industriași, dl. Valer Seredan a binevoit a ne da câteva clarificări. D-lui în calitate de fost secretar al Corporației Industriale e cel mai competent de a ne da informații referitoare la situația creată de noua lege.

— Prima greșală comisă cu ocazia punerii în aplicare a noii legi — spune dl. V. Seredan — a fost designarea membrilor examinatori.

La repartizare nu s'au luat în considerare propunerile făcute de organizațiile meseriașilor și astfel s'au ivit situații turburi. Marea majoritate a membrilor comisiilor examinatorie nu sunt identificați nici azi, din care cauză numai o mică parte a comisiilor și-au putut începe activitatea.

— Cele mai multe neînțelegeri se ivesc natural din chestiunea ca-

tegorizării meseriilor. Această problemă trebuie cât mai urgent rezolvată, căci ea periclitează existența micilor industriași. Legea permite ca proprietarii de brevet pentru exercitarea meseriilor acum categorisite să profeseze meseria în întregimea ei. În legătură cu aceasta Ministerul a trimis și o îndrumare tuturor Camerelor de Muncă, dar după părerea mea la aplicarea legii se interpretează greșit textul circularei ministeriale.

— De exemplu meseria de tâmplar a fost divizată în patru categorii. Tâmplarii sunt întrebați în care categorie doresc să activeze și întrucât meseriașul ar dori să lucreze și în celelalte categorii, atunci, în sensul interpretării Camerei de Muncă, este obligat a scoate alte trei cărți de meșter. Aceasta în realitate nu înseamnă numai că meseriașul trebuie să plătească de patru ori taxele înalte, dar fiecare categorie constituind fond impozabil separat, tâmplarul nostru va trebui să plătească impozitele de patru ori.

— În această privință de altfel am înaintat un memoriu la Camera de Muncă și acest memoriu va fi înaintat prin Centrala noastră din Capitală și Ministerului respectiv. Am alăturat și un plan de rezolvare a chestiunii, cuprinde trei puncte. În punctul prim cerem desființarea tuturor categorisirilor și restabilirea vechilor categorii. În al doilea punct propunem ca într-o singură carte de meșter să fie specificate toate categoriile meseriei respective. În al treilea punct propune contragerea comisiilor și propune ca una și aceeași comisie să dea calificare pentru toate categoriile.

— De altfel aceste greutăți se constată mai ales la Cluj, căci organizațiile noastre provinciale nu ne-au trimis până azi nici o plângere referitoare la această chestiune. Cu toate acestea, chestiunea trebuie cât mai urgent rezolvată, deoarece interesele tuturor meseriașilor pretind aceasta. Noi — folosindu-ne de forța noastră organizatorică — vom face tot ce vom putea pentru clarificarea și regularea acestei probleme, dar pentru a reuși e nevoie ca toți meseriașii să se solidarizeze.

— Trebuie apoi rezolvată și chestiunea meseriașilor clandestini. În prezent lucrează mai multe comisii, cari în caz de flagrant delict iau proces verbal, dar de îndată ce

membrii comisiei pleacă din atelier ei continuă să lucreze, parcă nimic nu s'ar fi întâmplat. Referitor la această chestiune am înaintat deasemenea un proiect Ins-

pectoratului Muncii, în care să participe și forurile interesate, pentru a găsi o posibilitate de rezolvare a problemei — și a terminat înviul d. secretar general Seredan

Trebuie sau nu trebuie?

Această chestiune îl neliniștește dela un timp încoace pe micul industriaș. Pentru rezolvarea acestei chestiuni urmărește cu atenție de luni de zile rubricile ziarelor, fără însă a fi primit răspunsul atât de mult așteptat.

E vorba despre obligativitatea ținerii de registre. Clasa meseriașilor nu se află în prezent într-o situație, care i-ar permite ținerea de registre, nici angajarea unor contabili specializați, căci venitul realizat de uzine nu ajunge nici pentru acoperirea cheltuielilor necesare pentru traiul de toate zilele și impozite. Ținerea de registre e legată de anumite forme, pe cari meseriașul nu le cunoaște, deoarece contabilitatea, oricât ar fi de simplă, are afătea chițibușuri încât numai un adevărat specialist le poate cunoaște îndeajuns.

De luni de zile e nerezolvată chestiunea, dacă meseriașii trebuie sau nu să țină registre. Presa a ținut chestiunea la ordinea zilei, în fiecare zi apăreau articole în legătură cu aceasta, a căror înțeles varia după faptul, că era o zi cu pereche sau fără pereche a lunii. În zilele cu pereche apăreau comunicate, cari susțineau că meseriașii vor fi obligați a ține registre, iar în zilele fără pereche susțineau tocmai contrariul.

Chaosul a fost complet în această problemă. În senzul declarației conducătorilor Camerei de Muncă toate interpretările în legătură cu obligativitatea ținerii de registre sunt greșite, deoarece proiectul de lege se referă numai la acele uzine, cari lucrează cu o forță motorică mai mare de 20 H. P. Această declarație ar fi liniștit întrucâtva pe cei interesați, dar cele mai noi informații sosite din București au cauzat noi temeri.

Pe baza memorandumului înaintat în privința obligativității ținerei de registre Ministerul a promis că va aranja chestiunea, iar până la 15 Iunie 1937 suspendă toate ordonanțele referitoare la aceasta. Chestiunea n'a fost rezolvată însă nici acum, ci rezolvarea ei a fost

din nou amânată, ceea ce înseamnă că nesiguranța persistă și mai de parte, cu toate că forurile ofici-oase au promis tranșarea ei cât mai urgentă. Conducătorii organizațiilor de meseriași sunt convingiți că prin interpretarea corectă a articolelor legii timbrului, meseriașii vor fi scutiți de obligativitatea ținerei de registre, dar până când nu se va aduce o decizie clară referitoare la această chestiune, ea va atârna peste capul meseriașilor ca o adevărată sabie a lui Damocles. Forurile competente trebuie să decidă odată dacă meseriașii trebuie, sau nu să țină registre. Într-o chestiune atât de importantă n'ar fi permis cu una dintre cele mai folosite ramuri de producție să fie ținută în nesiguranță, mai ales fiindcă unii indivizi au exploatat această situație spre folosul lor și spre dauna meseriașilor.

Să înceteze odată nesiguranța depe tărâmul obligativității ținerei de registre și în loc de amânări continue, să se decidă în sfârșit trebuie să se țină registre și dacă da, cine e obligat a le conduce.

Van szerencsém tisztelt értesíteni, hogy a Str Masaric 3. alatt, a volt Tornavivodával szemben vendéglőmet megnyitottam, ahol fajtszta, kükülömenti uradal. boraim termelői árban hozom forgalomba. Gyözödjön meg ingyen kóstolás által. Kitűnő konyha, figyelmes kiszolgálás.

kerthelyiség és szövetségi tekepálya

áll a n. é. közönség rendelkezésére. Kérve szives pártfogásukat vagyok

Teljes tisztelettel:

Sarkadiné M. Piroška

Az ipartörvény által teremtett új helyzetről nyilatkozik lapunknak a munka kamara és a kisipari szövetség vezetősége

Az új ipartörvény gyakorlati alkalmazása a végrehajtási utasítás hiányában óriási, nyugtalanságot idézett elő az ország iparosainak körében. Ugyanis a törvény egyes rendelkezései nem elég világosak, az egyes pontokat különféleképpen értelmezték és magyarázták az iparosok s így érthető ha zür-zavar állott elő. Az így adódott helyzet megvilágítása szempontjából szükségesnek láttuk a törvénnyel kapcsolatosan a munkakamara és a Kisiparos Szövetség vezetőségét lenyilatkoztatni. Előbb a munkakamara-hoz fordultunk. ;

— *Hogyan áll jelen pillanatban a munkakönyvek becserélésének kérdése és mikor kerül sor a könyvek kiosztására?*

— A munkakönyvek becserélése most van folyamatban. A bizottságok egy része már megkezdte ebben az irányban a működését, más része viszont most van alakulóban. Mindaddig azonban amíg a bizottságok nem fejezik be munkájukat, nem kerülhet sor a munkakönyvek kiosztására.

— *Milyen mértékben ismeri el a törvény a szerzett jogokat, kikre alkalmazzák azokat?*

— A miniszterium most tárgyalja ezt a kérdést az új ipartörvénnyel kapcsolatban, de ezen a téren nem lehet ok aggodalomra, mert a szerzett jogokat minden törvény tiszteltben szokta tartani. Igaz, hogy az új kategorizálás folytán a törvény egyes szakmákat több iparágra osztott fel s ezeknél nem egészen világos a rendelkezés, hogy csak a jövőre értelmezhető-e a kategorizálás, vagy a régi mesterekre is vonatkozik s éppen ezért a miniszteriumban most foglalkoznak a törvény ezen rendelkezésének a gyakorlati keresztülvitelén.

Addig is, amíg a miniszteri döntés ebben a kérdésben nyilvánosságra kerül, a kategorizált összes osztályokban elismerjük a régi mestereket, de az ipar felosztása arányában az összes osztályoknak megfelelően külön mesterkönyveket kell beszerezzenek. Egyébként a munkakamara az egyes szakmai csoport-

tosításokkal kapcsolatosan javaslatot tett hogy állítsák vissza az iparosok régi kategorizálását. Nem tartjuk kizártnak hogy a javaslatnak meg lesz az eredménye s abban az esetben a fenti kérdés magától oldódik meg.

A szakmai vizsgák kérdése.

— *Hogyan és milyen formákban történnek a szakmai vizsgáztatások, kik tartoznak vizsgáztatni?*

— Azon iparosok, akik a törvény életbeléptekor iparendeléssel rendelkeztek, minden külön vizsga nélkül elnyerik a mesterkönyveket. Azok viszont, akik a törvény életbelépte előtt már beadták iparendeléyleiket, de igazolni tudják, hogy legalább öt évig önálló mesterek voltak vagy művezetőkként dolgoztak tíz éve gyakorlati munkában, szintén vizsga nélkül juthatnak mesterkönyveikhez. Akik önálló ipart öhajtanak folytatni de nem esnek bele a fenti kategóriákba, tartoznak a bizottságok előtt mesteri vizsgát letenni.

— *Miben állanak ezek a vizsgák, illetve mi ezeknek az anyaga?*

— A vizsga tisztán szakmai, illetve gyakorlati. A gyakorlati rész abban áll, hogy a mester-jelölt nyolc óra hosszat dolgozik, valamelyik erre a célra kijelölt üzemenben s a végzett munka minősége képezi a gyakorlati vizsga anyagát. A jelölt aztán ismerteti a gépek és szerszámok gyakorlati alkalmazását. Ezen kívül tisztában kell legyen az ipartörvény rendelkezéseivel s ezzel ki is merült a vizsga anyaga.

— *Jelen pillanatban hogyan lehet új iparendeléyleket szerezni?*

— Mindazok, akik a kellő időben beadták kéréseiket az ipartörvény értelmében a mesterkönyv elnyerése végett, bemutatják a ké-

rést igazoló piros, vagy sárga igazolványt, egy külön kérés alapján a munka kamara tudomásul veszi az új műhely megnyitását.

A kisiparos nem kötelezhető könyvvezetésre.

— *A munkakamarák részéről történtek-e és ha igen milyen lépések a kisiparosok kötelező könyvvezetésével kapcsolatban?*

— A kisiparosok könyvvezetésével kapcsolatos hírek teljesen alaptalanok. A törvénytervezet ugyanis »Industrias mic«-et említ, amely nem egyenlő értelmű a »meseriaş« szóval, vagyis az önálló mesterekkel, amelynek a magyar gyűjtő szava: kisiparos. A könyvvezetés csak azokra a vállalatokra vonatkozik, amelyek tíz személynél több alkalmazottat foglalkoztatnak, vagy husz lóerőnél nagyobb motorerőt használnak üzemeikben.

— *Milyen eredménnyel működnek az ellenőrző bizottságok a kontár kérdésben?*

— A kontárokat minden héten négyszer a munkaügyi felügyelőség ellenőrzi. A bizottságban részt vesz a munka kamara megbízottja is, valamint egy a kisiparosok, mint a segédek részéről egy-egy megbízott.

A fenti kérdések volnának azok amelyek ma minden kisiparost érdekelnek, mert ezekkel kapcsolatosan kerültek ellentétes hírek forgalomba. Hogy mennyire fontosak ezen kérdések, annak a legeklátásabb bizonyítéka, hogy a munka kamara vezetősége is belátta ezt és hozzáintézett: kérdéseink alapján román-magyar nyelven megjelenő brosurát adott ki, amelyben részletesen megvilágítja az ipartörvény vitára okot szolgáltató pontjait.

A kisiparos szövetség nyilatkozata

A kisiparos Szövetség részéről Seredan Valér főtitkárt kértük fel nyilatkozattételre, mert mint volt ipartestületi főtitkár a legjobb ismerője az új törvény által teremtett helyzetnek.

— Az új törvénnyel kapcsolatosan — mondotta Seredan főtitkár — az első ballépés a vizsgáztatóbizottságok összeállításakor történt, Ugyanis a csoportosításoknál nem vették tekintetbe az egyes ipari

szervezetek javaslatait s így ezen a téren zavarok állottak elő. A vizsgáztató bizottságok tagjainak nagy része még ma sincsen leigazolva s ez a magyarázata annak, hogy a bizottságoknak csak egész kis hányada kezdhetette meg a munkát.

Mit jelent a kategorizálás a gyakorlatban?

— A legtöbb félreértésre természetesen az egyes iparágak kategorizálása ad okot. Ugyanis ennek a kérdésnek a rendezése már csak azért is égetően fontos probléma, mert existenciájában veszélyezteteti a kisipart. A törvény megengedi, hogy a kategorizált iparok tulajdonosai teljes egészében gyakorolhassák mesterségüket. Ezzel kapcsolatosan a minisztérium magyarázó utasítást küldött az egyes munkakamaráknak, de véleményem szerint a gyakorlati alkalmazásnál a magyarázó szöveget rosszul értelmezik.

— Például az asztalos ipar négy kategóriába nyert beosztást. Az asztalostól megkérdezik, melyik iparra cseréli be régi engedélyét s amennyiben a másik három osztályban is szeretne tovább dolgozni, úgy a munkakamara értelmezése szerint tartozik újabb három ipar-engedélyt kiváltani magának. A gyakorlatban ez nemcsak azt jelenti, hogy az illető iparos ilyen módon négyszer fizeti be az elég magas illetékeket, hanem azt is, hogy minden kategória után külön adóalapot képez s így a példakép felhozott asztalos az eddigi egyszeri adózás helyett négyszer lesz megadóztatva. Adó terén pedig szinte kivétel nélkül minden kisiparosnak az egyszeri adóval is elege van.

A minisztérium kell döntsön a kérdésben.

— Ebben a kérdésben egyébként memorandumot nyújtunk be a munkakamarához s a memorandumot bukaresti központunk úján juttatjuk el az illetékes minisztériumhoz. A megoldásra három pontban szögeztük le javaslatunkat. Az első pont szerint kérjük a kategorizálás megszüntetését s az ipari szakma részére a régi osztályozásokat visszaállítani. A másik javaslat szerint azt indítványozzuk, hogy egy mesterkönyv keretében tüntessék fel az újonnan kategorizált szakmákat. A harmadik javaslat az előző két célt szolgálva a bizottságok összehívását tárgyalja azt proponálja, hogy az egyes bizottságok az ös-

szes kategóriáknak adhassák meg a képesítést.

— Egyébként ezek a nehézségek jelen pillanatban csak Clujon tapasztalhatók, legalább is vidéki tagozataink ilyen irányú panaszokról nem küldtek jelentést. A kérdést sürgősen rendezni kell, mert az az ösziparosság érdeke ezt követeli. Mi egyesületünkön keresztül mindent elkövetünk a kérdés tisztázására és rendezésére, de ebben az ügyben az ország iparosainak feltétlen összefogása szükséges.

— Rendezés e vár még a kontár kérdés is. Ebben az ügyben jelen-

leg a helyzet az, hogy a bizottságok dolgoznak. Tettevézés esetén jegyzőkönyvet vesznek fel, beszüntetik a megkezdett munkát s a bizottságok távozásával a kontárok újra folytatják munkájukat mintha mi sem történt volna. Ebben az ügyben is javaslatot terjesztettünk be a munkaügyi felügyelőséghez, melyben kértük az érdekelt hatóságok bevonásával egy ankét összehívását, hogy megtalálhassuk a gyakorlati megoldást a kontárkodások megszüntetésére, — fejezte ve Sere-dan főtitkár nyilatkozatát.

Kell vagy nem kell?

Ez a kérdés izgatja hosszú idő óta a kisiparost. A kérdés megoldásáért hónapok óta böngészik a lapok tudósításait, anélkül azonban, hogy megkapták volna erre vonatkozólag a kívánt választ.

A kötelező könyvvezetésről volna szó. Az iparos osztály legnagyobb része ma nincsen abban a helyzetben, hogy üzleti könyveket fektessen fel s annak vezetésére szakértő könyvelőt alkalmazzon, mert a műhelyek forgalma az adót és a szűk megélhetést sem tudja már biztosítani. Az üzleti könyvek vezetése formákhoz van kötve, amelyhez a legtöbb kisiparos nem érthet, mert a könyvelésnek — a legegyszerűbbnek is — annyi csinja binja van, hogy az feltétlenül szakértőt követel.

Hónapok óta megoldatlan a kérdés: kell vagy nem kell könyvet vezessen a kisiparos. A sajtó napirenden tartotta ezt. Szinte naponta jelentek meg ezzel kapcsolatosan cikkek, amelyeknek értelme a nap-tári meghatározásokat véve alapul aszerint változott, hogy páros vagy páratlan napokról van-e szó. Ugyanis páros napokon a könyvvezetési kötelezettségekről, páratlan napokon pedig ennek ellenkezőjéről jelentek meg tudósítások.

Ezen a téren tökéletes volt a fejtelenség. A munka kamara nyilatkozata szerint a könyvvezetéssel kapcsolatos eddigi értelmezések tévesek, mert a törvény-tervezet semmilyen formában sem vonatkozhat a kis mesterekre, csupán a huszólóerőnél nagyobb motorral dolgozó üzemekre. Ez a kijelentés megnyugtató volna az érdekeltekre, de a legújabb bukaresti jelentések újabb

aggodalomra és újabb zavarokra adnak okot.

Ugyanis a kötelező könyvvezetéssel kapcsolatosan leadott memorandumok alapján ennek a kérdésnek a rendezésére a minisztérium ígéretet tett s addig is az erre vonatkozó rendeleteket június 15-ig felfüggesztette. A kérdés azonban még most sem nyert megoldást s újabb meghosszabbításra került a sor, ami nem jelent egyebet, csak azt, hogy a hivatalos nyilatkozat ellenére is tovább tart ebben a kérdésben a bizonytalanság. Az iparos egyesületek vezetői is biztosra veszik, hogy megfelelő módosítással és a bélyegtörvény vonatkozó szakaszainak helyes magyarázatával mentesülnek a kisiparosok a kötelező könyvvezetés alól, de addig is, míg a kérdésben határozott döntés történik Damoklesz kardjaként lebeg az iparos feje felett a könyvvezetés veszélye.

Döntsenek már végre az illetékesek: kell vagy nem kell könyvet vezessen a kisiparos? Ilyen fontos kérdésben nem szabad a társadalom egyik leghasznosabb rétegét hónapokon keresztül bizonytalanságban hagyni, már csak azért sem mert sokan akadnak, akik az így előállott zavaros helyzetet saját javukra kihasználva hasznosi tják s jelentős anyagi kiadásokba ugratják be az iparosokat.

A kötelező könyvvezetés terén szűnjön végre meg a további bizonytalanság s újabb és újabb meghosszabbítások helyett végre szögezzék le az illetékesek határozottan: kell vagy nem kell és ha igen kiknek kell üzleti könyvet vezetni.

Figyelemre méltó szempontok új iparvállalatok alapításánál

A már évek óta tartó gazdasági elzárkózási (autarchia) politika következtében Romániában iparvállalat alapítása mondhatni, az egyedüli rentábilis üzlet. Olyan cikkek gyártására is berendezkednek ma, amelyek gyártásáról az autarchikus politika nélkül gondolni sem lehetett.

Ennek dacára mégis megtörténik, hogy az ilyen vállalat alapítások nem mindig sikerülnek, pedig a szükséges tőke kellő mennyiségben rendelkezésre állott. Hogy milyen okok játszottak közre e kisérteltek sikertelenségében, azt így általánosságban megmondani nem lehet, mert dacára a mai ipari konjunkturának ezer és egy oka lehet annak, hogy egy vállalkozás nem sikerül. Az alábbiakban rá fogunk mutatni egy pár fontosabb körülményre, amelyek figyelembevétele nélkül, egy iparvállalat alapítása csak igen nagy nehézségek árán, s esetleg sokkal későbbi időpontban sikerül, mint ahogyan az tervezve volt.

Az új iparvállalatok rendszerint csak a legminimálisabb berendezéssel kezdenek hozzá iparicikkek gyártásához. Egyrészt a rendszeren előfordulni szokott gyermekbetegségek kitanulmányozása miatt, másrészt pedig azért, mert egy nagyobb vállalkozáshoz igen nehéz tőkést kapni. Így tehát ezek se nem kisiparosok, se nem nagyiparosok, hanem, u. n. középiparosok. Az alábbiakban ezek alapítására vonatkozólag óhajtanánk bizonyos tanácsokat adni.

Milyen ipari vállalatot alapítsunk?

Annak dacára, hogy ma ipari konjunktura van, nem minden iparicikk gyártása rentábilis. Legtöbbször rendszeren olyan vállalatot akarnak alapítani, amilyen már van az országban s rendszerint ismerik is a gyártási módot, s úgy látják, hogy az ilyen cikk előállítására száz százalékos rentábilis. Mi sem könnyebb tehát, minthogy a gyárvezető szakembert magasabb fizetéssel elcsalni, aki megad minden felvilágosítást, megadja a gépek pontos leírását, a márkát és a beszerzési forrást, sőt még a hazai átvető cégek listájával is szolgál, s e cégek bonításával is. Csak megfelelő mennyiségű tőke kell s kész az iparvállalat.

Sajnos ezek az esetek igen gyakoriak s bizony igen szomorú következményei vannak, mert az új vállalat alapítója nem vette magának a fáradságot, hogy a piac felvevő képességét áttekintse. Az ilyen módon alapított vállalatoknál igen gyakran bekövetkezik az az eset, hogy hazai piac csak olyan mennyiséget képes elfogyasztani, mint amennyit az az iparvállalat gyártott, amelytől a szakembereket elcsalták. Ilyenkor, a két vagy több gyár el kezd egymással versenyezni s az eredmény a biztos tönkremenés.

Annak tehát, aki valamilyen új iparvállalatot akar alapítani, alaposan tanulmányoznia kell a hazai piac felvevő képességét, különösen ha maga egyébként nem szakember e szakmában. Igen értékes adatok találhatóak e tekintetben az ország külforgalmi statisztikájában. Ha az illető cikknek külön vámtétele illetve statisztikai száma van, akkor elég könnyű a tájékozódás. Megnézi, hogy milyen mennyiségű általa gyártani ohajtott cikket hoznak be a külföldről s ha úgy találta, hogy a cikke vagy cikkei, gyártani ohajtott mennyisége jóval alatta marad a behozott mennyiségnél, akkor már egy lépéssel tovább mehet. Ez azonban nem minden, mert e statisztika [csak egy évvel ezelőtti importot mutatja s ezért igen könnyen lehetséges, hogy azóta már alakult ilyen iparvállalat, s ebben az esetben már baj van. Ilyenkor alaposan tanulmányozandó e gyár vagy gyárak termelése, s ha úgy látjuk, hogy megközelíti a hazai fogyasztást, keressünk más cikket. Lehet azonban olyan eset is, hogy éppen a nagyipari fellendülés következtében a mi cikkünkre sokkal nagyobb mennyiségben van szükség, mint azt a külforgalmi statisztika mutatja. Ilyenkor feltétlenül hallgassunk meg szakembereket és csak azután lássunk hozzá a további teendőkhöz.

Igen gyakori eset, hogy az új iparvállalat alapító egyenesen keresi az olyan cikkeket, amelyeket kartellben levő vállalatok gyártanak, s ő is annak gyártására rendezkedik be. Kimondott célja az, hogy e cikk gyártásával maga is beleillesszék a hazai termelésbe, ha-

nem a rendszeren elég magasan tartott kartellárak mellett megbujva, a kartel által igen nagy nehézségek árán fenntartott áron árusítson, valóban azonban van egy titkos célja is és pedig az, hogy a kartel magas áron vásárolja meg üzemét vagy üzemének beszüntetését. Nem mondom, némelyeknek sikerült is ez, azonban jó része tönkre ment e spekuláción. Nem szabad elfelejteni ugyanis, hogy a kartellek nemcsak azért alakulnak, hogy túl magas árakat érjenek el és a fogyasztóközönséget kiuzsorázzák. Igen sok olyan kartel van, mely azért alakul, hogy a termelést megszabadítsa az oda nem való elemektől, amelyek az oktalan versenyükkel odáig mennek, hogy áron alul is árusítanak. Azonkívül e szövetkezés révén az eladást akarják megolcsóbbítani központi eladási irodával s azonkívül az óriási kockázattal járó kihitelezések kérdését is rendezni akarják ezáltal. Nem védbeszéd akar ez lenni a kartellek mellett, mert hiszen mindenki tudja, hogy ezen a téren tulkapások is vannak, hanem csak csendes figyelmeztetés. Éppen elég más olyan cikk van, aminek gyártására ma be lehet még rendezkedni s amelyek gyártása rentábilis, minthogy ilyen kockázatos vállalkozások luxusát engedhessük meg magunknak.

A most nem régi királyi decrettel életbeléptetett karteltörvény célja is éppen az volt, hogy megakadályozza olyan iparvállalatok alapítását, amelyekből feleslegesen vannak már az országban. E törvény végrehajtási utasítása szigorúan előírja azokat a alakiságokat, amelyek egy új iparvállalat alapításának engedélyezéséhez szükségesek. Egy erre a célra alakított bizottság határoz az engedélyezés kérdésében s döntésében irányadó elv, hogy lehetőleg olyan iparvállalatok alapítsanak, amelyek belső fogyasztás jelentékeny hányadát elégítsék ki, s ha exportra termel, megfelelő minőségű árut állítson elő, megvizsgálják továbbá, hogy az iparvállalat mennyiben szolgálja az ország hadiérdekeit, hogy a gyártandó cikk mennyiben előnyös az ország közgazdasági szempontjából, vagyis milyen arányban használ hazai nyersanyagot; hogy az illető szakma termelését milyen mértékben racionalizálja, s

végül, hogy milyen mértékben alkalmaz hazai munkásokat. E bizottság arra is tekintettel van, hogy az illető vállalat helye az ország gazdasági és honvédelmi céljainak megfelelő székellyel is birjon.

E törvény meghatározása szerint e rendelkezések alá tartoznak mindama vállalatok, amelyek a kis ipar körét meghaladják vagyis amelyek több mint tíz alkalmazottat foglalkoztatnak vagy husz lóerőnél nagyobb hajtóerővel bírnak, valamint azok is, amelyek fejlődésük folyamán e kategóriába jutnak, vagy ha már régi jogon működnek s vállalatuk székhelyét áthelyezik.

Tapasztalat szerint az új iparvállalatok kezdetben legalább is éppen e határon mozognak. Az új vállalkozó nem kis dilemma előtt áll, amidőn választania kell, hogy mint kis iparos kezdje, vagy mint a kartel törvény rendelkezesei alá eső vállalat. Legszivesebben mint kisüzem kezdene, mert ennek számos előnye vannak. Így: az állami és egyéb közhatósági pályázatoknál jelentékeny százalékkal lehet drágább, mint más vállalat; ha a forgalmiadótörvényben előírt munkaslétszámot (7 alkalmazott) és hajtóerőt (5 HP.) nem haladja meg, mentes a forgalmiadó fizetése alól. Hátránya azonban, hogy az új iparvállalat értelmében csakis saját személyében vezetheti az ilyen vállalatát s ha nincs meg a szakképzettsége (mesterkönyve), akkor nem alkalmazhat felelős munkavezetőt.

Ha kezdő ipari üzem 10 alkalmazottnál többet alkalmaz vagy 20 HP-nál nagyobb hajtóerővel bír, akkor az a hátránya, hogy a kartelbizottság valamilyen ok miatt nem engedélyezi a vállalat alapítását, viszont ezzel szemben előnye, hogy saját személyében nem kell, hogy szakképzett iparos legyen, hanem alkalmazhat szakképzett munkavezetőt is. Tekintettel arra, hogy a tömegcikkgyártásra alakult vállalat alapításához még a legszerezyebb keretek között is tekintélyes tőke szükséges, a leggyakoribb eset az, hogy a tőkés nem bír a kellő szakképzettséggel, s ezért akarva-nem akarva kénytelen a kartelbizottság engedélyét kérni. Volna még egy eshetőség, amellyel meg lehet kerülni e megszorításokat amit egyáltalában nem tanácsolunk és pedig az, hogy mesterkönyvvel rendelkező iparos nevére váltson iparengedélyt. Mondanunk sem kell, hogy ez milyen veszélyekkel jár. Hogy csak egy néhány es-

hetőséget említsünk: ki van teljesen szolgáltatva az illető iparosnak a vállalat, teljes felelőséggel tartozik a szakiparos minden régi és új tartozásaiért s ami a legnagyobb veszély: a mester elhalálása esetén az egész iparvállalat az örökösökre száll.

Hátra volna még, hogy az új vállalat egyéni, vagy társas cég legyen. Mindkét fajta cégjegyzésnek meg vannak az előnyei és hátrányai is. Az egyéni cég esetén a vállalkozó cég minden tartozásáért az egész vagyonával felelős, ami nem mindig kellemes, különösen ha a vállalkozónak sokkal nagyobb vagyona van, mint amennyit az új vállalkozásra szánt. Előnye az, hogy a bejegyzés kevesebb költségbe kerül s a tulajdonos teljesen függetlenül vezetheti a vállalatát. Közkezeseti-vagy betéti társaság cégjegyzése már jelentékeny költségbe kerül, mert a kezdő vállalati tőke teljes összege után 2.8% illetéket kell hogy fizessen, a bejegyzési költség is magasabb, azonkívül nem független vagyis csakis a társával egyetértőleg szüntetheti meg az üzemét vagy esetleg megnagyobíthatja azt s bizonyos adózás szempontjából sem közömbös, mert egy társas cégre inkább rónak ki nagyobb adót, mint egy egyéni cégre.

Eddig a részvénytársasági forma volt a legkedveltebb, mert — bár az alapítás sokkal nagyobb költségbe került s az adminisztráció is bizonyos szigorú szabályokhoz van kötve, ami szintén költséges — mégis szívesen alapítottak r. t.-kat, mert nem voltak kitéve az adózás terén meglepetéseknek, minthogy a törvény értelmében csakis a tiszta üzleti nyereség volt megadóztatható E jogforma azonban a legújabb adóügy rendelkezések következtében elvesztették azt az előnyüket, mert olyan magas minimális adóval lettek sújtva, hogy emiatt igen sok részvénytársaság máris kénytelen formát változtatni. A kérdés még nincs lezárva s lehetséges, hogy a kormány fog találni olyan megoldást, amely e téren méltányosabb helyzetet fog teremteni.

Új iparvállalat alapításánál igen fontos szempont még a nyersanyag kérdése. A legideálisabb, ha a nyersanyag teljes egészében a belföldön szerezhető be. De rendszeren a belföldi nyersanyag nem megfelelő minőségű s ezért kénytelenek vagyunk külföldről behozni a nyersanyagot. Ez pedig rendszeren óriási nehézségekkel jár s mindig ki van téve a

vállalkozó annak, hogy üzemét behozatali engedély hiányában csökkenteni vagy éppen beszüntetni kénytelen.

Valamikor a vámvédelem mértéke volt az irányadó az új vállalatok alapításánál. Ha a gyártandó cikknek magas váma volt, akkor minden gondolkodás nélkül nyugodtan lehetett a gyártáshoz hozzáfogni. Ma azonban a helyzet megváltozott. Ma ugyanis olyan magasak a behozatali engedélyek díjai és a 12 %-os értékű, hogy általában teljesen elegendő vámvédelmet nyujtanak (így is történhetnek balesetek.) Az óvatosság e téren nem árt, mert ha nem gyártunk kifogástalan árut, a fogyasztó inkább megfizeti a 100% -kal is magasabb árat, mint-hogy a silány belföldi árut fogyassza.

Az új ipari üzem rentabilitásánál nem közömbös, hogy a nyersanyag és készáru közötti értékkülömbőség hány százalékot tesz ki az érték szempontjából. Ha én 10 lei értékű nyersanyagból 50 lei értékű készáru gyártok, minden valószínűség szerint rentábilisabban termelhetek, mint az, aki ugyanezen értékű más nyersanyagból csak 15—20 lei értékű kész árut állít elő és pedig azért, mert az első esetben a különbség a munkabérekre megy s a munkabérek nálunk igen alacsonyok. Nálunk minél nagyobb mértékben foglalnak helyet a termelési költségekben a munkabérek, annál valószínűbb, hogy a külföld versenyének ellentállahtunk.

Ha valamely új cikk gyártására akarunk berendezkedni, lehetőleg olyan cikket, félkész árut válasszunk, amely a gyáraknak szükséges. Ma ezek a legfizetőképesebbek (igaz, hogy a legkényesebbek is) s ami fő, kevés vásárló van s ezért könnyebben áttekinthető a piac felvevő képessége is.

Ovatosaknak kell lennünk azonban, hogy a választandó áru tekintetében ne alapozzuk vállalatunkat olyan cikkek gyártására, amelyeket főleg közhatóságok fogyasztanak, mert az utóbbi időben igen gyakran fordul elő, hogy a hatóságok az ilyen áru behozatalánál teljes vámmentességet élveznek s ilyenkor természetesen a hazai vállalat lemarad.

A vállalat székhelyét illetőleg, tekintetbe kell venni a nyersanyag forrásnak, a hajtóerő legolcsóbb beszerzésének és a fogyasztópiac helyzetét. Ezek azonban annyira technikai kérdések, amelyek bővebb

taglásába e cikk keretében nem bocsátkozhatunk.

A fentiekben csak nagy vonásokban hívtuk fel a figyelmét az érdekelteknek bizonyos szempontokra. Egy iparvállalat alapítása nem kis dolog s még sok más körülményre is kell figyelemmel lenni, mert hiszen ez existenciális kérdés. Nem volt más célunk, mint hogy egy pár olyan körülményre figyelmeztessük olvasóinkat, amelyek szintén nem hagyandók figyelmen kívül.

Az új ipartörvény és a kartell-törvény teljesen új helyzetet teremtett s bizony — valljuk be — az új iparvállalatok alapítását jelentékenyen megnehezítették. Ez azonban ne kedvetlenítsen el senkit. Ma ipari konjunktura van s ezt ki kell használni. Komoly és pénzügyileg is megalapozott iparvállalatok e nehézségeket legyőzhetik s egészen bizonyosan meg fognak felelni a hozzájuk fűzött reményiségnek.

MEDITATOR

Toate actele, cari dovedesc o primire de bani, au caracter de chitanță și trebuiesc timbrate

Toate chitanțele și adeverințele de predare, *primire* sau *plată*, sub orice formă ar fi și orice denumire ar avea, cari emană dela comerțianți, industriași sau *particulari* trebuie să fie timbrate. Bine înțeles, numai chitanțele sau adeverințele *scrise* sunt a se timbra, căci faptul însuși de a preda sau primi bani, dacă nu este legat de act privat sau public, nu cade sub taxare de timbru.

Pe *chitanța scrisă* însă, indiferent ce text conține, dacă odată se poate considera act de descărcare, *trebuie timbru*.

In orice formă recunosc *primirea unei plăți*, trebuie să aplic pe acel act timbrele legale.

Se aplică timbru fiscal și timbru de aviație și pe chitanțele de chirii.

Scara *timbrului fiscal* este următoarea:

Dela 100-10.000 timbrul este Lei 3.-
 „ 10,000-50,000 „ „ 7.-
 „ 50,000 în sus „ „ 14.-

Dela 100,000 în sus se va percepe câte 1 50 Lei de fiecare sută de mie, fără a se fracționa.

Scara *timbrului de aviație*:

Dela 100-10,000 timbrul este Lei 2.-
 „ 10,000-50,000 „ „ 5.-
 „ 50,000-200,000 „ „ 10.-
 „ 200,000 în sus „ „ 20.-

Ce se întâmplă dacă cineva nu aplică timbru și este prins?

Pentru neaplicarea timbrului fiscal amenda este *incincitul timbrului datorat*. Aceasta este încă o amendă destul de blândă. Cel care însă nu va aplica timbrul de aviație se va pedepsi cu o amendă *fixă de 2000 Lei, plus o amendă egală cu incincitul timbrului dat o at*. Aceasta este deja o amendă gravă de aceea sfătuim toată lumea, să aplice *neapărat* timbrele legale pe chitanțe. La neaplicarea timbrului de aviație recidiviștii vor avea o amendă dublă! In contra procesului verbal de constatare a contravenției se poate face apel și recurs, însă în senzul legei de amendă va putea scăpa cineva numai dacă va face dovadă prin acte cu data certă. Cu alte cuvinte, dacă nu aplicați timbre, nu puteți nicicum scăpa de amenda gravă!

(vagy javak átvételét) alkalmazni kell a törvényes bélyegilletéket. Ez vonatkozik a házbérnyugtákra is.

Minden nyugtára okmány (fișcal) bélyeg és repülő bélyeg alkalmazandó.

Az okmánybélyeg táblázata a következő:

100—10.000 lejig a bélyeg	3 lej.
10.000—50.000 »	» 7»
50.000-től feljebb	» 14»
100.000 lejtől feljebb, minden száz-ezer lej, vagy töredéke után az illeték 1.50 lejfeljebb.	

A repülőbélyeg táblázat a következő:

100—10.000 lejig a rep. bély.	2 lej.
10.000—50.000 »	» » 5 »
50.000—200.000 »	» » 10 »
200.000-től feljebb »	» » 20 »

Mi történik akkor, ha valaki nem alkalmaz a nyugtákra bélyeg-et és megcsipik?

Az okmánybélyeg felhasználásának elmulasztása esetén a *bírság a bélyegilleték ötszörösével egyenlő*. Ez a bírság aránylag még elég enyhe. Azt azonban, aki nem ragasztja fel a törvényes repülőbélyeg-et, *kétezer lej fix bírsággal és ezenkívül a bélyegilleték ötszörösével sújtják*. Ez tehát nagyon súlyos büntetés és ezért különösképpen felhívjuk mindenki figyelmét, hogy *feltétlenül* bélyegezze felül a kiadott nyugtákat. A repülőbélyeg lerovásának elmulasztásáért visszaesés esetén duplán büntetik. A bírságolási jegyzőkönyv ellen lehet ugyan jogorvoslattal élni, de csak biztos adatokat tartalmazó okiratok alapján. Mászóval, jogorvoslatnak csak akkor van helye, ha valaki okmánnyal tudja bizonyítani, hogy alkalmazta a bélyeg-et.

Minden pénzátvételt igazoló irás nyugtá jelleggel bír és bélyegköteles

Minden átadási, *átvételi* és *fi-zetési* nyugta, vagy elismervény, bármily formában legyen az kiállítva és bármiképpen is nevezzék, bélyegköteles, akár kereskedő, akár iparos, akár *magánszemély* állítja ki. Magától értetődik, hogy csak az *írásos* nyugta, vagy elismervény bélyegköteles, mert maga a nyugtázás ténye, hogyha nincs

kapcsolatban magán, vagy közok-irattal, nem esik bélyegilleték alá!

Az írásos nyugtatványra azonban, bármilyen legyen is a szövege, hogyha belőle pénz átadása, vagy átvétele nyer igazolást, **bélyeg kell**.

Bármilyen formában ismerem el írásban valamilyen összeg átvételét, vagy valamilyen fizetést,

Magazin special de articole fotografice

Fényképészeti szaküzlet

Atelier de fotograf

Fényképészeti műterem

ERNEST BALAZS
E R N Ő

Cluj, Strada Memorandului 12.

Căile ferate și autobusele

De câțiva ani în urmă se dă o mare luptă între căile ferate și autobuse în toate țările civilizate, deoarece veniturile căilor ferate, cu toate că ele erau precise și destul de sigure în ce privește transportul de pasageri și de marfă se scădea din an în an, căci tariful autobuselor era cu mult mai redus, decât al căilor ferate.

În străinătate această concurență a folosit mult vieții economice, căci forurile conducătoare ale căilor ferate n'au pretins ca statul să le acorde avantajii, nici să le protejeze pr'n ordonanțe ministeriale, ci s'au acomodat politice de concurență și și-au schimbat tariful oridecâteori se simția nevoia. Această politică foarte rațională a adus după sine, peste tot, unde s'a aplicat, propășirea comerțului și a industriei, căci a dat posibilitate tuturor să utilizeze acele mijloace de transport, cari îi sunt mai convenabile.

La noi căile ferate n'au ales acest mod de rezolvare, ci acum doi ani au cerut și au primit dela Stat dreptul exclusiv de a transporta cu automobile pasagerii și mărfurile pe toate drumurile paralele cu liniile de cale ferată.

Căile ferate au preluat acum vre-o șase luni transporturile de călători cu autobuse și în presă au și apărut comunicate în înțelesul căroră conducerea căilor ferate ar dori să predea concesiunea pentru transportul de pasageri. Ba unele ziare susțin că Guvernul a și început tratative în acest sens cu un concern, compus din capitaliști străini și români.

Dacă aceste informațiuni ale

A vasut és a társas-gépkocsik

A forgalom lebonyolítása érdekében éveken át kemény harc folyt világszerte a vasut és az automobil között, mert a vasut jövedelme annak ellenére, hogy a személy-és teheráruforgalom lebonyolításában pontos volt, évről-évre csökkent, tekintve, hogy a gépkocsik díjszabása a vasuténál jóval olcsóbb.

Külföldön a versengés a gazdasági élet előnyére szolgált, mert az államvasutak vezetősége a teher és társas gépkocsikkal szemben a maga számára nem követelt kiváltságokat még kevésbé kényszerkormány-

presei corespund realității, ne putem aștepta la unele evenimente economice foarte îmbucurătoare, căci credem, că întreprinderile private au să scadă numaidecât costul transporturilor pentru a realiza astfel o circulație mai vie. Dar oricât ne-ar bucura faptul că concesiunea va fi retrădată unui concern particular, nu putem uita că C. F. R.-ul a distrus de pe o zi pe alta întreprinderi, cari lucrau cu investiții de milioane lei. N'a voit să ia nici pe prețuri de nimica autobusele complect nouă ale societăților, cari dețineau până atunci concesiunea acestor transporturi, iar acum, după șase luni e dispus a renunța la dreptul său de concesiune și e gata a-l repune în mâinile unei societăți particulare. Deci concesiunea C. F. R.-ului a fost numai un mijloc pentru distrugerea societății de până atunci, ca după renunțarea C. F. R.-ului la concesiune, transporturile cu autobuse să fie monopolizate de o nouă societate.

Ar fi de dorit ca și la noi căile ferate să se apere în acelaș mod împotriva concurenței autobuselor și autocamioanelor, ca și căile ferate din țările apusene. Ar trebui să reducă tariful de transport atât la mărfuri, cât și la pasageri și să înmulțească cât mai mult cursele. Biletele pentru călătorii circulare ar trebui extinse pe teritoriul întregii țări și ar trebui redus costul abonamentelor în raport cu situația economică de azi.

O reorganizare de acest sens ar putea scuti căile ferate de concurență, iar transportul cu mașini nu și-ar pierde baza ei de existență

rendelkezéseket, hanem alkalmazkodott azok jól bevált üzleti politikájához és díjtételeit annyiszor változtatta, valahányszor azt a körülmények megkivánták. Ez az észszerű megoldás az ipar és kereskedelem fellendülését eredményezte mindenütt, mert módot és alkalmat nyújtott bárkinek, hogy szabadon a céljainak legmegfelelőbb szállítási eszközt vegye igénybe.

Nálunk az államvasut nem ezt a megoldási módot választotta a gépkocsi versenyével szemben, hanem két évvel ezelőtt az államtól ki-

zárólagos koncessziót kért és kapott a vasuttal párhuzamosan haladó vidékeken a társasgépkocsikkal való személyszállítás lebonyolítására.

Az államvasut mintegy 6 hónappal ezelőtt vette át saját kezelésbe a társasgépkocsikkal történő utasszállítást, s máris olyan közlemények jelentek meg a sajtóban, hogy a vasut vezetősége megszerzett koncessziójától szabadulni szeretne. Ugyanakkor egyes lapok azt is megemlítik, hogy a kormány már tárgyal is egy ezen célra alakult bel- és külföldi tőkésekből álló konzorciummal.

Ha a sajtó eme értesülése helytálló, úgy örvendetes gazdasági eseménynek nézünk elébe, mert feltételezzük, hogy ez a magánkonzorcium első feladatának fogja tekinteni hogy az államvasutak részéről aránytalanul megdrágított szállítási díjakat a régi színvonalra visszaállítsa.

Bármennyire örvendetes tényként kezelendő a koncesszió magán kézbe való visszajuttatása, meg kell állapítani, hogy a CFR nagyon felelőtlenül játékba kezdett a társas gépkocsijáratok átvételekor. Ugyanis egyik napról a másikra milliós befektetésekkel dolgozó vállalatokat tett ezáltal főnkre, minden kártalanítás nélkül, sőt a régi koncesszionáruok vadonat új gépkocsijait potom áron sem vette át s most hat hónappal később már hajlandó lemondani az autóbuszokról s hajlandó azokat újra magánvállalatoknak átadni. Vagyis a CFR koncessziója csak eszköz volt-e a régi autóbustársaságok megfojtására, hogy a CFR után más konzorcium uralhassa az országutakon való szállítás monopoliumát.

Az államvasutak további rentabilitását a jövőben úgy lehet biztosítani nálunk is, ha a társas gépkocsikkal szemben a CFR hasonló módon védekezik, mint azt a külföld tette. Fokoznia kell, különösen a szomszédforgalomban, a járatokat és egyidejűleg a személy- és teherdíjtételeket lényegesen le kell szállítania. A körutazási jegyeket ki kell terjeszteni minden relációra az egész ország területén és a havi bérletek árát a jelenlegi viszonyoknak megfelelően kell mérsékelni.

Az ilymódon történő reorganizálás biztosítaná nálunk is az államvasutnak, hogy a közlekedés terén többé komoly versenytárstól nem kell tartania.

Organizarea cooperatistă a micilor industriași

de TIBERIU PETROVAY

E fapt curios că deși primii inițiatori ai mișcării cooperatiste s'au recrutat din rândurile meșeriașilor și a muncitorilor industriali, azi în toată Europa mișcarea cooperatistă are un caracter mai mult agrar, decât industrial. Mișcarea s'a început pe timpul, când în urma intensificării procesului de industrializare, a progresului rapid al industriei de fabrică și în urma inventării și introducerii mașinilor, industriașii manufacturieri, micii industriași și muncitorimea industrială a ajuns în situația de a nu-și mai putea asigura existența între cadrele nouilor raporturi de producție. S'a unit deci în cooperative ca, prin aprovizionarea în masă a articolelor de prima necesitate și a celor de consumație, să-și îmbunătățească standardul de viață, iar prin aprovizionarea materiilor prime necesare producției în micile uzine să-și majoreze capacitatea de concurență, sau ca prin înființarea de ateliere comune de producție să-și diminueze la minim cheltuielile de regie. Cooperativele de consum ale muncitorimii engleze și cooperativele de producție ale miciei industriei franceze a luat proporții însemnate deja de vremea când deabia se arătau primele semne prevestitoare ale mișcărilor cooperatiste agrare. Ba chiar și cele dintâi și cele mai întinse cooperative de credit sunt tot de origine industrială. Prima cooperativă de credit a fost înființată de Schultzer Delitsch pe seama industriașilor, cu scopul acordării de avansuri de producție și de aprovizionare cu materii prime.

Cu toate acestea mișcarea cooperatistă a industriașilor nu a dat rezultatele, cari s'ar fi putut aștepta după un început atât de vărios. Nu numai la noi, ci și în celalalte țări ale Europei sunt extrem de puține cooperative industriale și chiar cooperativele franceze de producție, cari au fost protejate de stat au pierdut din importanța lor. Singure cooperativele de credit sunt acelea, pe ferenul cărora de activitate și micii industriași au reușit să ajungă la rezultate mulțumitoare. Cooperativele industriale nu dețin rol de

seamă nici în rețeaua cooperativelelor românești, iar centralele cooperativelelor minoritare îi aparțin deabia 6 cooperative de credit, 3 de producție și unul singur de valorificare.

Trebue să ne punem întrebarea, care e cauza faptului, că clasa micilor industriași nu a fost capabilă până azi a crea mișcări cooperatiste trainice. Răspunsul nu e tocmai ușor. Sunt semne din cari s'ar putea deduce că prea marea desbinare dintre diferitele branșe industriale, modul de gândire prea individualist al membrilor lor, lipsa compectă a disciplinei necesare oricărei conlucări și absența totală a sentimentului de solidaritate sunt cauzele nereușitei mișcărilor cooperatiste. Organizațiile cooperatiste se pot trăinici numai acolo, unde dincolo de interesele comune materiale există și unele legături de ordin afectiv și moral între membrii viitoarelor organizații. Viața unor cooperative industriale, activitatea acelor cooperative, cari s'au desființat, dovedesc pe deplin că aceste fire de legătură lipsesc deocamdată la majoritatea meșeriașilor

Până când nu ne va pătrunde conștiința faptului că prin muncă comună, prin armonizarea actelor individuale cu activitatea colectivității reușim mai ușor, decât prin încercări izolate, până când nu vom fi convinși că interesele individului sunt apărate mai bine prin apărarea intereselor colectivității, căreia-i aparținem și până când nu vom fi capabili să renunțăm la unele avantajii momentane și nu vom fi mai disciplinați și constanți, nu putem aștepta succesul organizațiilor cooperatiste.

Multe prevederi foarte corecte ale legilor în vigoare protejează înființările de cooperative. Scutirea de timbru și de taxe a tuturor registrelor, actelor, scutirea pe trei ani de orice impozit, iar mai târziu un avantaj de 50 procente, asigurarea tuturor favorurilor legii de protecție a industriei naționale, scutirea de sub impozitul după capital pentru sume mai mici de 50000 lei,

cari sunt depuși la cooperativele de credit, scutirea de impozit pe timp de 10 ani a imobilelor cooperativelelor și numeroase alte avantajii au scopul de a ușura procesul de organizare cooperatistă a clasei meșeriașilor. Legea referitoare la înființarea Institutului de Credit al micilor industriași, decurând votată, aplică chiar și o oarecare constrângere, fixând ca principiu de bază, că numai acei mici industriași pot beneficia de credite, cari sunt membrii în cooperativele de credit. Inșă marile avantajii ale organizațiilor cooperatiste reies nu atât din favorurile acordate de legi, ci mai ales din însuși faptul unirii. Dacă o cooperativă ia naștere numai pentru a beneficia de favorurile acordate de legi, nu poate fi denumită cooperativă adevărată, deoarece aceasta nu este expresia spiritului de solidaritate cooperatistă. Lipsește din această »cooperativă« și înțelegerea aceluia fapt că prin producție în comun, prin procurarea în comun a materiilor prime și prin valorizarea în comun a produselor se pot dobândi avantajii acordate de legi. Nu trebuie să explicăm mai pe larg în ce măsură pot fi scăzute cheltuielile de producție și de regie prin înființarea de ateliere comune de producție, sau marile avantajii ale procurării în masă a materiilor prime și valorizarea comună a produselor. Cu toate acestea nu vedem ca aceste principii să fie mai intens introduse.

Cele mai sus expuse ne duc la acea concluzie finală că personalitățile și instituțiile de conducere ale meșeriașilor trebuie să pornească o acțiune educativă și propagandistică cu mult mai intensă ca cea de până acum în interesul mișcării cooperatiste. Nici odată timpul n'a fost mai prielnic, decât azi. Se spune că ideea cooperatistă nu s'a născut în castel, ci în bordei și că mumca ei a fost mizeria și sărăcia. Nevoile și necazurile comune îi adună pe oameni, individul simte mai intens în astfel de timpuri solitaritatea și slăbiciunea sa și înțelege mai ușor necesitatea solidarizării cu cei ce au aceeași soartă. Pătura industriașilor numai atunci va covedi că a înțeles glasul vremii, și a găsit o formulă adecvată activității sale viitoare, dacă nu se mulțumește să vorbească despre porunca solidarității, ci o și ascultă, înființând organizații economice bazate pe ea.

A kisiparosság szövetkezeti szervezkedése

Irta: PETROVAY TIBOR

Különös jelenség, hogy bár a szövetkezeti mozgalomnak legelső elindítói az iparosság és az ipari munkásság soraiból kerültek ki, mégis ma Európa-szerte a szövetkezeti mozgalomnak inkább agrár, mint ipari jellege van. A mozgalom akkor indult el, mikor az iparosodás folyamatának megindulása, a gyáripár rohamos fejlődése és a gépek feltalálása következtében a kézműves ipar, a kisipar és az ipari munkásság a megváltozott termelési viszonyok miatt már képtelen volt megélni magát. Szövetkezetekbe tömörült tehát, hogy a fogyasztási és közszükségleti cikkek közös és nagybani beszerzése által életstandardját növelje, a kisipari üzemek termeléséhez szükséges nyersanyagokat közösen, tehát előnyösebben szerezzék be és ezáltal saját versenyképességét növelje; vagy szövetkezetekbe tömörült, hogy a közös termelő műhelyek felállítása által a termelési költségeket a minimumra csökkentse.

Az angol iparosság és ipari munkásság fogyasztási szövetkezeti mozgalma s a francia kisiparosság termelő szövetkezetei már akkor igen jelentős gazdasági és társadalmi szervezkedést jelentettek, mikor az agrár szövetkezeti mozgalomnak még csak kezdeti jelenségei mutatkoztak. Nem érdektelen tudnunk azt sem, hogy a világszerte leginkább elterjedt hitelszövetkezeti mozgalom is ipari eredetű s a legelső hitelszövetkezetet *Schultze-Delitsch* alapította az iparosok számára, anyagbeszerzési és termelési előlegek folyósítása céljából.

Mindennek dacára az iparosság szövetkezeti mozgalma nem fejlődött a kezdet lendületéből várható módon. Nemcsak nálunk, de Európa többi országában is elenyészően kevés az ipari szövetkezetek száma és még a nagy multu s annakidején állami támogatásban részesített francia termelő szövetkezeti mozgalom is eljelentéktelenedett. Egyet dül a hitelszövetkezeti mozgalom az, melynek területén aránylag a kisiparosság is jelentős eredményeket tud felmutatni. A román szövetke-

zeti hálózatban sem foglalnak el jelentős helyet az ipari szövetkezetek, a kisebbségi szövetkezeti központhoz pedig mindössze 6 hitel-, 3 termelő- és egy értékesítő szövetkezet tartozik.

Fel kell tegyük a kérdést magunknak, mi az oka annak, hogy a kisiparos osztály nem volt képes életerős szövetkezeti mozgalmat létrehozni. A válasz nem könnyű. Bizonyos jelek arra mutatnak, hogy az iparos társadalomnak szakmák szerinti igen napymérvű széttagoltságban, tagjainak egyénies gondolkozásmódjában, túlzottan individuális természetében, az összetartás és együttműködés megkövetelte fegyverem hiányában található fel az ok. A szövetkezeti szervezkedés csak ott tud megfelelő sikereket elérni, ahol az anyagi érdekeken túlmenően bizonyos érzelmi és erkölcsi szálak is összefogják a szervezkedőket. Az egyes ipari szövetkezetek életéből vett megfigyelések, a megszünni kényszerült szövetkezetek működéséből merített tapasztalatok azt mutatják, hogy az iparosságnál ezek a szálak gazdasági szervezkedés terén még hiányzanak. Amíg át nem hat egészen az a tudat, hogy közös munkával, az egyéni érdekek összehangolásával jobban és biztosabban boldogulunk, mint egyéni próbálkozásokkal, amíg nem vagyunk szilárdan meggyőződve arról, hogy az egyén érdeke legjobban a közösség érdekén át nyer védelmet és támogatást, s amíg ennek a meggyőződésnek a birtokában pillanatnyi előnyökről való lemondásra, fegyverzettségre és kifizetésre képtelenek vagyunk, nem várhatunk több sikert a szövetkezeti szervezkedéstől.

A törvénynek számtalan helyes intézkedése segíti elő a szövetkezeti tömörülést. A könyvek, az iratok, a jogügyletek teljes bélyeg és illetékmentessége, a 3 évig tartó teljes, majd a további 50 százalékos adókedvezmény, a nemzeti iparpártolási törvényben foglalt kedvezményeknek a biztosítása, a hitelszövetkezeteknél elhelyezett takarékbetéteknek tőkekamatadómentessége 50.000 leig, a szövet-

kezeti házak 10 évi adómentessége, s még számtalan kedvező intézkedés akarja siettetni az iparostársadalom szövetkezetekbe történő átmenetét. A legutolsó megszavazott, a Kisipari Hitelintézet felállítására vonatkozó törvény pedig még enyhe kenyerszeri is alkalmaz e célból, mert kimondja azt, hogy az intézet csak a hitelszövetkezetekben tömörült kisiparosoknak ad kölcsönt. A szövetkezeti szervezkedés előnyei azonban nemcsak a törvényes intézkedésekben, hanem magában az összetartás lenyegében találhatók meg. Ha egy szövetkezet csak azért jön létre, hogy a törvényben biztosított adóilletékek kedvezményeket tagjai élvezhessék, nem nevezhető valódi szövetkezetnek, mert hiányzik a tiszta szövetkezeti öntudat és szellem megnyitvánulása. De hiányzik annak a megértése is, hogy a közös termeléssel oly gazdasági előnyök érhetőek el, melyek többet jelentenek a törvény kedvezményeinél is. Senki sem kell hosszabban magyarázni, hogy a közös termelő műhelyek felállítása által mily mértékben tudjuk lecsökkenteni a termelési és rezszi költségeket, vagy hogy a közös beszerzéssel és a termelvények közös értékesítésével mily eredmények érhetőek el. Még sem látjuk, hogy a helyesen megismert szempontok megvalósítása érdekében tevőleges munka indult volna meg.

Ezek a meggondolások arra a végkövetkeztetésre vezetnek, hogy az iparostársadalom vezető személyei és intézményei részéről egy, az eddigienel sokkal erőteljesebb nevelő-, oktató- és propagandamunka kell, hogy meginduljon a szövetkezeti mozgalom érdekében. Az idő soha sem volt erre a mainál alkalmasabb. Ugy mondják, hogy a szövetkezeti eszme kunyhóban és nem palotában született s a mozgalomnak édes szülő anyja a szegénység és a nyomorúság volt. A közös baj s a közös gond összehozza az embereket, az egyesilyenkor inkább érzi magára hagyatottságát, gyöngeségét és jobban megérti a vele egy helyzetben levők összefogásának szükségességét. Az iparostársadalom csak akkor fogja megmutatni, hogy meghallotta az idők szavát és megtalálta saját érdekének legjobb védelmét, ha nemcsak hangoztatja az együttműködés, a szolidaritás és az összefogás parancsát, de gazdasági intézményeiben meg is valósítja azt.

Organizația Meseriașilor

de Valer Seredan, fost secretar al Corporației Industriale Cluj

Primul punct, și totdeauna cel mai important, din programul revistei, care acum pleacă pe drumul cuceririlor, este organizarea tuturor meseriașilor în o singură tabără. Ideia nu este nouă, încercări am văzut mai multe, chiar acum în era ce a urmat după desființarea Corporațiilor, însă atât în Cluj cât și în alte părți, acțiunile acestea au dat greșit, neputând realiza nici programul minimal. Dar presupunând, că cu timpul aceste Sindicate pe bresle se vor întări, toți rezultatele obținute vor avea tot numai caracterul unor realizări izolate, dependente de destoinicia conducătorilor, și de înțelegerea autorităților. Deci petițiuni, și cu pălăria în mână, prin anticamere. Nu este după gustul meu.

Dacă finem seamă de puterea numerică, circa 600.000 meseriași patroni, este ușor de dedus, că ce se poate face cu nu număr așa de mare de contribuabili. Dacă mai finem seamă de faptul, că numeric, imediat după agricultori, urmează pătura meseriașilor, iar dacă luăm de bază, contribuția meseriașilor la cheltuielile publice, se poate constata, că ei plătesc mult mai mult chiar și decât agricultorii.

Dar să vedem ce contravaloare primesc meseriașii pentru aceste sarcini? Reprezentanți în conducerea țării (parlament, senat) nu au, nici măcar un Minister sau subnotariat, care să se ocupe numai cu treburile lor, după cum e cazul la agricultură, industrie și comerț, muncitori etc. Inlesniri la import, export, inzestrare cu unele mașini, credite, Casa de asigurare etc. etc. sunt inexistente pentru meseriași, iar acele ce au fost acordate sunt fără nici un folos practic, fiind de jucate în folosul altora. Micile inlesniri acordate la impuneri prin patenta fixă sunt la fel fără nici o usurare, chiar și anul acesta la unii fiind urcate impozitele cu 50-200% și ne întrebăm din ce să plătească un mic meseriaș impozite către Stat și Comună anual peste 10.000 Lei sau mai mult?

Prima încercare de a se scutura de sub tutela altori pături sociale, au fost la noi alegerile generale din 1932, când puțin a lipsit, că nu au ajuns mai mulți meseriași în

parlament și senat. Nu e de mirare acest insucces. Lipsa de organizații unitare, compania începută prea târziu, vanitatea, personală a unor conducători, și nu în ultimul rând partidele politice, de toate colorile, de teama pierderii atâtor partizani și electori, au incurcat ițele, ca codă diavolului. Nu uitați lavina de legi cari v'a pus la grele încercări, fără să folosească numănu, nici măcar Statului. Nu uitați, că în Cehoslovacia, și alte țări meseriașii își au reprezentanții lor la conducerea treburilor Statului, și nimic nu se face fără aprobarea lor prealabilă!

Toate cele de mai sus sunt însă numai plângeri de o valoare negativă. Să încercați ceva pozitiv, luând de bază următoarele calculație foarte simplă: Dacă fiecare meseriaș patron ar contribui la o organizație centrală cu suma de săptămânal **un Leu**, aceasta ar face 600.000x4—2.400.000 lei la lună și 28.

80.000 de Lei la an. O sumă considerabilă, din care nu numai că s'ar putea susține o organizație puternică, dar în primul an chiar s'ar putea realiza cel mai urgent deziderat, de a plasa în Căminuri de retragere pe acei meseriași îmbătrâniți, cari nu au din ce trăi.

Ca încheiere o mică avertizare La alegerea conducătorilor, meseriașii să fie foarte precauți, dând votul lor numai aceluia, cari prin trecutul lor, prin fermitatea caracterului, prin consecvența cu care au urmat realizările doleanțelor, să prezinte deplină garanție pentru viitor, înlăturând demagogia cu fraze frumoase și ponegriri nedoveditate, preferind individualitatea față de o colectivitate stearpă.

Deci întâi organizația unitară pe toată țara, clădindu-se o mare și încăpătoare biserică la care să se închine toți meseriașii, fără considerare la religie, naționalitate, crez politic sau alte considerațiuni individuale, față de bisericuțele din fiecare drum, la cari nici meseriașii nici conducătorii destinelor acestei clase nu se mai închină.

Raziile de impozite

Fiecare cetățean știe că oricine are vre-un venit trebuie să contribuie la suportarea cheltuielilor Statului prin impozite, căci impozitele pe venit formează cel mai important izvor de venit al Statului. Dacă deci impunerea impozitelor pe venituri e injustă, trebuie să ne luptăm împotriva ei, deoarece aduce după sine distrugerea materială a celor impuși.

E un fapt general și totodată caracteristic, că cele mai multe nedreptăți la impuneri se comit împotriva micilor existențe. Acest fapt se poate explica prin acea situație cam curioasă, că cu toate că numărul acestor mici existențe e foarte mare, ei nu pot influența într-un nimic aranjarea soartei lor. Această situație cauzează apoi rezultatul, ba chiar complectă distrugere și dispariție a micilor întreprinderi.

Intre astfel de împrejurări pare senzațional evenimentul, care s'a petrecut decurând pe frontul impozitelor. Un inspector general de la finanțe, care posedă autorizația specială a Ministerului de Finanțe a cutreerat mai multe întreprinderi din diferite orașe și prezentând autorizația procurorului, a ceru spre controlare toate cărțile și registrele comerciale ale întreprinderilor, cu motivația că întreprinderile respective au fost reclamate la Minister. Controlorul a luat cu sine toate registrele, cărțile și corespondența firmelor. Tot publicul așteaptă cu nerăbdare rezultatele anchetei.

Aceste raziile de altfel n'au prea mare importanță, căci marile întreprinderi vor găsi desigur o soluție să scape de ele. Ar fi mai important să se caute o soluție împotriva nedreptăților de impunere a micilor existențe.

Iparosok szervezkedése

Irta: SEREDAN VALER, a volt cluji ipartestület titkára

Ezen most induló lap legfontosabb programipontja az össziparosság egy táborban való egyesítése. Ez a próbálkozás nem egészen új keletű. Már több hasonló kísérletet láttunk, de eredménytelenek maradtak, s kitűzött programjuk legminimálisabb részét sem tudták megvalósítani. Ha fel is tételezzük azonban, hogy az egyes szakmákat magukba foglaló szindikátusok idővel talán megerősölnék akkor is csak elszigetelt, izolált eredményekről lehet szó melyeknek sorsa teljesen a vezetők ügyességétől és a hatóságok megértésétől függ. Kérvényezések, előszobázások és hajlongások. Ez pedig nem lehet cél, nincsen kedvemre.

Az iparosoknak minden körülmények között egytáborban van a helyük. Ha figyelembe vesszük az iparos társadalom számbeli erejét, — kb. 600.000 iparos mesterünk van — egy táborba tömörülés esetén tisztában lehetünk azokkal a hatalmas lehetőségekkel, amelyek előttünk állanak.

Számárányban az iparosok közvetlenül a földművesek után következnek s a közterhek viselésében pedig jóval a földművesek előtt járnak. Ezzel szemben nem érdektelen megvilágítani, milyen előnyökkel bír az iparos osztály a súlyos terhek viseléséért?

Az iparosoknak nincsen képviselőjük a törvényhozó testületben (szenátus, képviselőház), sem a minisztériumokban, ahogyan a nagyiparosoknak, kereskedőknek és munkásoknak van. A kisiparosok nem részesülnek a kiviteli és behozatali kedvezményekben, nem vonatkoztatják rájuk a hitelkedvezményeket, sőt az akkordált előnyökből sem származott részükre haszon, mert mások hasznára kiforgatták őket.

Az adónak „patenta fixa”-ban történt megállapítása sem hozott semmi könnyítést, mert az idén például ötvenről—háromszáz százalékkal emelték fel egyes iparosok adóját. Önkéntelenül felvetődik a kérdés: vajon miből fizethet egy kisiparos tízezer lejen felüli állami adót s ennek megfelelően külön községi illetéket?

Az 1932-es választások alkalmával történt az első kísérlet arra,

hogy a kisiparosok kiszabadítsák magukat a többi társadalmi rétegek gyámsága alól s a politikai pártoktól függetlenül önálló, tisztán ipar-gazdasági programmal vegyenek részt a választásokon. A vállalkozást majdnem siker koronázta, de a terv mégis meghiúsult.

Ugyanis az egységes szervezethez hiánya, a túl későn beindított választási propaganda, az egyes vezetők személyes hiúsága s nem utolsó sorban a politikai pártok machinációi járultak az eredmények lerombolásához.

Ne felejtsek el a kisiparosok, hogy közelednek az új választások. Ne felejtsetek el azt a törvény latinát, amely rátok zúdult anélkül, hogy valakinek — akár csak az államnak is — hasznára vált volna. Ne felejtsetek el, hogy Csehországban és más országokban az egytáborba tömörült iparosoknak a képviselői helyet nyertek az állami ügyek vezetésében s az ő megkérdezésük nélkül iparos kérdésben nem hozhatnak sem törvényeket, sem rendeleteket.

A fentiek azonban pillanatnyilag csak negatív értékű siránkozások. Meg kell azonban próbálni valami pozitívumot, az alábbi, nagyon egyszerű számítást véve alapul:

Ha minden kisiparos hetenként egy lejt adna egy központi szervezet javára, ez havonta 2,400.000 lejt tenne ki, évente pedig 28 millió 800.000 lejt.

Olyan jelentékeny összeg ez, melyből nemcsak egy hatalmas szervezetet lehetne fenntartani, de már az első évben sikerülne valóra váltani azt a régi tervet, hogy mindenhol aggmenházat létesítsünk a megöregedett szegény kisiparosok részére. Ez kellene legyen az első lépés.

Befejezésül egy kis figyelmeztetés a kisiparosoknak. A vezetők megválasztásakor nagyon elővigyázatosnak kell lenni. A kisiparos csak olyan egyénre szavazzon, aki egész multjával, teljes egyéniségével s kitarításával az iparos érdekek megvédése mellett teljes garanciát nyújtanak a jövőre s ne hallgassák a szép szavakkal és alaptalan vádaskodásokkal operáló demagógiát.

Tehát mindenekelőtt egy egységes, egész országra kiterjedő szervezet szükséges, mely mint egy nagy templom, melyben minden kisiparos vallási, nemzetiségi és politikai meggyőződéstől eltekintve, elfér, szemben a mostani kicsiny utszéli templomocskákkal, melyben sem a kisiparos sem a vezetőik nem imádkoznak.

Adó razziák

Minden állampolgár tudja, hogy akinek jövedelme van, annak a adózással kell az államhaztartás fenntartásához hozzájárulnia, mert a kincstár számára a kereseti-adó jelenti a legbiztosabb jövedelmi alapot. Ha tehát a kereseti adókirovás igazságtalan ugyellene küzdeni kell, mert vagyoni romlást von maga után.

Általános és főként jellemző tünetnek szegezhető le, hogy az adók kivetésnél a legtöbb igazságtalanság az ipari és kereskedelmi egzisztenciák köreiben fordul elő, aminek az a magyarázata, hogy a kisegzisztenciák száma nagy, de ennek ellenére saját sorsuk intézésébe nem folyhatnak be. Innen van aztan, hogy a minden komolyabb támasz nélkül álló kisebb egzisztenciák vagyoni visszafejlődnek sőt, egy bizonyos hányaduk vagy tengődik, vagy pedig teljesen tönkremegy.

Ilyen körülmények között szinte szenzáció számba ment az adófronton, hogy a közelmúltban a pénzügyminisztérium egyik speciális meghatalmazással ellátott vezérfelügyelője sorra járt több várost és több nagyobb ipari és kereskedelmi vállalatot keresett fel, arra hivatkozva, hogy ügyészi engedélye van a könyvek felülvizsgálására, mert a vállalat ellen adóeltulkolás címen a minisztériumba feljelentés futott be. A vállalatok tulajdonosai jóformán magukhoz sem tértek ezen rajtaütészerű meglepetéstől és a vezérfelügyelő az üzleti könyveket és a levelezést máris összecsomagoltatta és elvitette. A közvélemény érdeklődéssel várja, hogy ezen rajtaütészerű ellenőrzések mit fognak eredményezni.

Ilyen adórazziáknak nagyobb jelentőségük nincs. A nagyvállalatok a meglepetészerű rajtaütések ellen győgyírt talátnak majd. Közérdek azonban olyan megoldást találni, amely akisegzisztenciákat a jövőben megvédi, hogy létfenntartásuk az igazságtalan adókirovással szemben biztosítva legyen.

Meseriași trebuie ocrotiți de concurența meseriașilor clandestini prin aplicarea severă a legii

Prin introducerea noii legi a meseriilor legiuitorul intenționează să pună capăt acelei funeste situații, care s'a ivit prin concurența tot mai primejdioasă a meseriașilor clandestini. Această neonestă concurență periclita foarte serios aproape toate ramurile de meserii din țară. Prevederile noii legi se referă nu numai asupra meșterilor, ci pretinde ca și calfele să aibă pregătire profesională. Astfel în viitor chiar și calfele vor putea fi recrutate numai dintre tinerii calificați în meseria respectivă. Până azi pâinea meseriașilor specializați era periclitată — mai ales în Vechiul Regat — de meseriașii clandestini, cari lucrau când într'o branșă, când într'alta fără a dispune de pregătirea necesară exercitării unei meserii.

Azi însă pe baza noii legi se poate spera, că în viitor situația aceasta se va sista și meseriașul, care posedă un atelier independent nu va mai trebui să se teamă de concurența ilicită a meseriașilor clandestini, căci legea va reprimă pe aceștia cu toată severitatea.

Există însă unele branșe, a căror apărare nu este asigurată nici de prevederile noii legi și cari și pe mai departe vor fi periclitate în bazele lor de concurența, în mod tacit îngăduită, a meșteriișilor clandestini. Astfel situația instalatorilor de conducte electrice și de apă e periclitată de ani de zile de concurența unor indivizi fără pregătirea trebuitoare. În toate casele mai mari se anajează portari, cari se pricep și la instalațiile de apă, instalațiile electrice etc.

Majoritatea portarilor nu a învățat meseria și nici unul nu se află între ei, care să poseadă brevet în branșă și astfel cauzează daune importante meseriașilor, cari posedă ateliere independente. Dacă legea meseriilor s'ar extinde și asupra portarilor, atunci proprietarii tuturor edificiilor mai mari ar fi constrânși a încheia contracte de paușal cu câte un meseriaș, care posedă brevet de exercitarea meseriei, sau să plătească pentru fiecare ocazie câte un meseriaș calificat.

Situația instalatorilor de electrică și de apă a fost în trecut periclitată și în străinătate de concurența portarilor. Cei interesați au luptat însă în front comun pentru apărarea intereselor lor, încât azi portarul nu se mai poate atinge de instalațiile electrice, sau de apă, nici chiar când de fapt în trecut se specializase în această meserie. În străinătate portarul n'are drept să preschimbe nici o siguranță de electrică, dacă nu dispune de brevet propriu și dacă nu respectă legea va trebui să suporte penalitățile foarte severe ale legii, cari pot atrage după sine chiar și închisoarea.

Ar fi timpul să se aranjeze și

PROBLEMA ALEGERII DE CARIERĂ

La încheierea anului școlar mulți părinți stau nedumeriți, când își dau seama de marile greutăți ale alegerii de carieră pe seama copiilor lor. De fapt chestiunea e grea. Părinții trebuie să țină seama de următoarele puncte de vedere:

1. Capacitatea de realizare fizică a copilului.
2. A se alege o ocupație puțin periculoasă pentru sănătate.
3. A se constata spre care profesie are aplicație tânărul.
4. A se ține seama de capacitățile și aplicațiile spirituale ale copilului.
5. A se cerceta întrucât e capabilă de viață și ce posibilități de trai oferă pentru viitor branșa sau profesia aleasă.

Dintre punctele de mai sus cea mai importantă e a cincia: cu aceasta problemă ar trebui să se ocupe intens părinții din toate staturile societății.

În urma progresului febril al tehnicii multe ramuri de industrie-manufacturială au dispărut sau sunt pe cale de dispariție. Mașinile iau locul brațelor de muncă omenești, iar lângă mașini lucrează mai ales muncitori necalificați. Chiar în posturile, unde ar fi nevoie de muncitori cu pregătire specială, lucrează foarte

la noi această problemă, mai ales acum, când avem o lege, care tinde să apere pe meseriașii onești de concurența ilicită a muncitorilor clandestini. Portarii periclitează existența instalatorilor tocmai așa ca muncitorii clandestini din celelalte branșe. De aceea proprietarii de imobile ar trebui obligați ca oridecători să fie nevoie de reparația instalațiilor să cheme totdeauna pe câte un meseriaș cu pregătire.

Ar fi greșit să credem că problema meseriașilor clandestini e acută numai în branșa instalatorilor de electrică și conducte de apă. Situația celorlalte branșe e similiară. De exemplu la radiofoniști: ei suportă dezavantajele concurenței amatorilor de radio. Toate branșele ar trebui să se solidarizeze și să pornească o acțiune unitară pentru a lupta împotriva veneticilor nespecializați și pentru a feri astfel pe meseriașii cinstiți de concurența ilicită și neonestă a meseriașilor clandestini.

pușini muncitori calificați.

Progresul tehnicii poate aduce dispariția unor ramuri industriale, cari azi nu prea sunt periclitare deocamdată de introducerea mașinilor. Așae de exemplu meseria de instalator electrician Nueexclusca într'o bună zi să se inventeze un mijloc, prin care curentul să fie transmis la lămpi cu ajutorul unor unde similare celorla radiofonice.

La alegerea de carieră părinții trebuie să se orienteze mai ales spre industriile tehnice, căci în orice caz tehnica e capabilă a asigura existența copiilor lor.

Capitol

női fodrászszalon megnyílt
Clujon, C. Victoria 20. alatt
(hátul az udvarban)

Villanyondolálás 150.-
(6 hónapi garanciával)
Vasondolálás 15.-
Vízondolálás 15.-
Hajmosás 15.-
Specialis hajfestés bár
milyen színben.

A nagyérdemű közönség szives
pártfogását kéri

PIROSKA

A törvény szigorú alkalmazásával kell megtisztítani a tisztességes ipart az élősdikontároktól

Az új ipartörvény élebeléptetésével a törvényhozók azt az áldatlan állapotot akarták rendezni, amely a tanulatlan kontárok konkurenciája révén komoly formában veszélyeztette az ország kisiparának szinte minden egyes ágát. Az új törvény nemcsak az önálló iparosok részére szünteti meg a kontárok által kiépített veszélyes konkurenciát, hanem a segédeknel is szigorúan veszi a szakképzettséget s itt sem tűr meg csakis szakmunkásokat. Eddig ugyanis különösen az Okiráltságban a tanult iparosok kenyerét a kontárok veszélyeztették, akik egyik nap az egyik, másik nap már a másik iparágban dolgoztak anélkül, hogy megfelelő képesítéssel rendelkeztek volna.

Ma már az új törvény alapján remélhető, hogy ezek az állapotok megszűnnek s a jövőben az önálló műhellyel rendelkező iparosnak nem kell tartania az illetéktelen versenytől, mert ezekkel szemben a törvény a kellő szigorral jár el.

Vannak azonban szakmák, amelyeknél az új ipartörvény sem nyújt kellő védelmet s amelyeket továbbra is veszélyeztet, sőt szinte gyökerében támad meg a hallgatólagosan engedélyezett kontárrendszer. Így például komoly veszedelem fenyegeti már hosszú idő óta a víz- és villanyszerelő iparosokat. Ugyanis szinte kivétel nélkül az összes nagyobb házakban, ahol házmesterrendszer van, víz- és villanyszereléshez értő házmestereket alkalmaznak, akik defektusok esetén javítgatják és karbantartják a vízcsapokat, fürdőkazánokat, villanyvezetékeket stb.

A házmesterek nagyrésze természetesen nem tanulta a mesterségét, arról nem beszélve, hogy egyetlen egy sincs közöttük, akik a szakmában önálló iparral rendelkeznek s így érzékeny károkat okoznak az adófizető, önálló műhellyel rendelkező iparosoknak. Ugyanis, ha az ipartörvény kontárookra vonatkozó részét a házmesterekre is kiterjesztenék, úgy az összes bérházak kénytelenek lennének vagy pauszál-megállapodást kötni valamelyik ipar-

engedélyvel rendelkező szerelővel, vagy pedig esetenként kellene a javításokhoz az önállóan dolgozó iparosokat megfizessék.

A víz- és villanyszerelési szakmának hosszú időn keresztül több külföldi államban is veszélyes konkurenciája volt a házmester rendszer. Az érdekeltek azonban közös fronton harcoltak jogaik megvédéséért s ma az a helyzet, hogy a házmester még akkor sem nyulhat hozzá a víz- vagy villanyvezetékekhez, ha esetleg eredetileg ezt a szakmát tanulta. Külföldön a házmester a kiegészítőket sem cserélheti ki, ha nem rendelkezik önálló iparral s amennyiben nem respektálná az erre vonatkozó törvényt, úgy súlyos büntetésben részesül, amely

Pályaválasztás

Az iskolai tanév bezártával, nagyon sok szülőnek okoz gondot, hogy serdülő gyermeke számára milyen pályát válasszon. Ennek a kérdésnek megoldása nem könnyű mert hatalmas körülménytést igényel. Többek között pályaválasztás előtt a következő szempontok kell irányítsák a lelkiismeretes szülőt:

1. A gyermek testi teljesítő képessége.
2. Az egészségre kevésbé káros szakma kiválasztása.
3. Megfigyelés által megállapítani, hogy az ifjú milyen szakmák felé vonzódik.
4. Számításba kell venni a gyermek szellemi rátermettségét és képességét.
5. Körültekintően mérlegelni, hogy a kiválasztott szakma mennyire életképes, s a jövőben mennyire biztosíthatja a megélhetést.

A fenti pontok közül az 5-ik a legfontosabb. Ezzel a kérdéssel nem csak a pályaválasztó szülőnek kell behatóan foglalkoznia, hanem a társadalom minden egyes rétegének számolnia kell

A technika fokozatos fejlődése során a kézműipar egyes szakmái teljesen eltűntek, mások pedig csendesen haldokolnak. Az eddigiekből tanulságként szűrhető le, hogy a

visszaesés esetén szabadságvesztés is vonhat maga után.

Nálunk is rendezni kellene többek között ezt a kérdést, különösen most, amikor van egy új ipartörvényünk, amelynek főcélja a tisztességes ipar megvédése. A házmester a szerelői szakmát kontárkodásával épen úgy veszélyezteti, mint a többi szakmákat a maguk kontárjai s így az ipartörvény megfelelő rendelkezéseinek szemelött tartása mellett, a háziurakat rá kell kényszeríteni, hogy az épületben szükséges javításokat, iparendélyel rendelkező szakemberekkel végeztesse el.

A kontárkérdésben tévedés azt hinni, hogy a víz- és villanyszerelők esete az egyedül álló jelenség. Hasonló a helyzet a többi szakmákban is, többek között a rádiósoknál, ahol az amatőrök kontárkodásai jelentenek érzékeny konkurenciát a szakmának. Az összes szakmáknak össze kell fogni, hogy a törvény szellemében erélyesen tudjon fellépni a szakmákon pióca-ként élőködő kontárokkal szemben.

gépesíthető szakmák életképességének tartama meg van számolva és vagy részben, vagy teljesen, előbb vagy utóbb halálra lesznek ítélve. A gépek kiszorítják a kézműiparost s a tapasztalat azt mutatja, hogy az új szakmai gépek mellett rendszeren nem megfelelő képesítéssel rendelkező munkások foglalják el a munkahelyeket s ahol mégis megs. követelendő a szakértelem, ott it csak elenyészően kevés képzetmunkást foglalkoztatnak.

A technika fokozatos fejlődésével olyan szakmákat is veszélyeztet, amelyeknek a gépesítési lehetőségéről ma még beszélni sem lehet. Például hasonló a helyzet a villanyszerelés terén. Ugyanis nem lehetetlen, hogy egy szép napon a rádió mintájára egy új találmány születik meg, amely drótnélküli, elektromos hullámok formájában juttatja a megfelelő áramot a lámpákig. Ez természetesen a szerelő szakma halálát okozná.

A jelek szerint a szülők pályaválasztáskor a gépipar felé kell orientálódnak, mert a szükségnek megfelelően akár az ipar alakul át, akár az iparos kénytelen új irányba haladni, ha a gépipari pályára lépő ifjunak meglesz a szellemi rátermettsége és a megfelelő közgyessége, minden körülmények között biztosíthatja a jövőbeni megélhetését.

(n. c.)

Ce a ajutat progresul rapid al marelui noastre industrii?

Noua lege a controlului reglementează producția industrială și punerea în comerț a produselor.

Unele cercuri văzând că marea industrie a țării lucrează într'un tampo rapid și intens și că desfacerea produselor ia o anvergura tot mai întinsă, au ajuns la concluzia că această propășire nu e rezultatul unui proces natural, ci ea fost cauzată numai de avantajile și favorurile, de cari beneficia pe nedrept unii proprietari de întreprinderi.

La astfel de concluzii numai așa cineva poate ajunge, cine nu cunoaște acele posibilități și situații economice, cari au provocat acest progres rapid al industriei românești. Precum se știe România a fost în trecut constrânsă a importa din străinătate produsele industriale, de cari avea nevoie. Această împrejurare influența foarte dăunător dezvoltarea economiei naționale. Astfel s'a simțit nevoia prohibirii importului exagerat. În urma acestei măsurii industria din țară a găsit noi terenuri de extensiune. Stăvilirea importului pe-a exagerat nu este o »favorizare« căci posibilitățile de extensiune și de propășire erau la dispoziția tutorora. Dacă marea industrie a utilizat spre propășirea ei posibilitățile pieței ea nu poate fi învinuită cu nimic. Ea are baze solide și dispune

de mijloace financiare tari, cari o îi dau posibilitate de extensiune și de propășire. Marea industrie a evoluat deci grație majorării necesităților interne și grație faptului că importul din străinătate a fost stăvilat. E alta situația, dacă unele fabrici au comis abuzuri cu ocazia desfacerei produselor lor. E neîndoios că în trecut s'au ivit multe cazuri similare, dar acestea n'au fost nicidecum o urmare a »favorurilor injuste«, ci un rezultat al faptului că până atunci valorificarea marfurilor n'a fost reglementată de loc. În acele ramuri industriale, unde fabricațiunile au încheiat între ei convențiuni referitoare la prețul produselor, s'a întâmplat că fabricanții să utilizeze această situație favorizată spre binele lor și spre dauna colectivității. Fapt e că aceste specule au atins în timpul din urmă proporții atât de mari, încât guvernul a fost silit să reglementeze cartelurile, după modelul țărilor apusene. Guvernul a fost condus de cele mai bune intenții, dar nu se știe încă, ce rezultate va avea aplicarea acestei legi. Trebuie deci să așteptăm, căci astfel putem judeca din punct de vedere practic valoarea noii legi a cartelului.

san befolyásolta, csak természetes, hogy amint közérdekből szükségessé vált, hogy a korlátlan behozatalnak gátat kell vetni, a belföldi ipar minden ágazata számára alkalom nyílt nemcsak a terjeszkedésre, hanem arra is, hogy újabb vállalatok létesülhessenek. A behozatali korlátozást ezért csak félrevezetésként lehet „kiváltságnak“ minősíteni, tekintve, hogy az ipari termelés terén a terjeszkedési és fejlődési lehetőség eddig mindenki számára egyformán szabad volt. Hogy a nagyipar az iramot jobban bírta és a helyzet kialakulását a maga előnyére jobban tudta használni, nem lehet megütközni, minthogy anyagiakban hiányt sohasem szenvedett és egyébként is olyan pénzügyi és gazdasági összekötésekkel rendelkezik, amelyek számára korlátlan lehetőségeket biztosítanak, hogy termelését fokozza és termékeit terjessze. Nagyiparunk tehát a növekedő forgalmat elsősorban a külföldi termékek kiszorításának és a belföldön előállott szükségleti többletnek köszönheti.

Ez a tényleges és el nem vitatható helyzet de teljesen más elbírálás alá tartozik, ha egyik-masik ipari vállalat gyártmányai értékesítésénél a haszonkulcs alkalmazásával visszaélt. Nem kétséges, hogy ilyen esetek a multban előfordultak, de semmi esetre sem »érdemtelen kiváltságok« következményeként, hanem kizárólag azért, mert az ipari termékek értékesítését azelőtt semmiféle rendelkezés nem szabályozta. Olyan iparágakban, amelyekben a termelő gyárak egymásközött áregyezményt kötöttek, megtörténhetett, hogy az érdekelt gyárak azt az előnyt a köz rovására saját érdekében jól kihasználták. Az is tény továbbá, hogy az utóbbi években a köz rovására való üzérkedés már oly nagy mérvet öltött, hogy a kormány elrekettnek látta nálunk is ilyen visszaélések meggátolására, külföldi mintára kartell törvényt alkotni. Külföldön ez az intézkedés a termelés és a fogyasztás előnyeit egyformán szolgálja, de hogy ez hogy fog bevalni nálunk, azt a közel jövő itt is megfogja mutatni. A kormányt a törvény életbeléptetésnél jó szándék vezette, az bizonyos, más kérdés azonban, hogy a törvény végrehajtását miként eszközlik. Ezt be kell tehát várni, mert különben gyakorlati szempontból az új kartell törvényt helyesen megbírálni nem lehet.

Mi segítette elő a hazai nagyipar gyors fellendülését?

Az ipari termelést és az árutermékek forgalomba hozatalát az új kartell törvény szabályozza

Bizonyos körök, azon alkalomból, hogy nagyiparunk az utóbbi években fokozottabb mértékben termelt és nagyobb forgalmat ért el, azt a következtetést szűrték le, hogy az a fellendülés nem természetes fejlődési folyamat, hanem olyan kiváltságok eredménye, amelyekhez néhány ismert nagy vállalkozó a köz rovására érdemtelenül jutott.

Ilyen, vagy hasonló a valósággal

ellenkező következtetésre csak az juthat, aki nincs tisztában azzal, hogy melyek ezek a terjeszkedési lehetőségek és gazdasági adottságok, amelyek a romániai nagyiparnál ezen gyors fejlődési iramot szükségszerűen előhívták. Mint ismeretes, a megnagyobbodott Románia nagyon is imporra szorult ország volt és mivel ez a körülmény nemzögazdaságunk nemzeti kialakulását és fejlődését hátrányo-

Noua lege a meseriilor și respectarea drepturilor vechi

Prin noua lege a meseriilor unele meserii, cu mai multe ramificații, au fost calificate separat fiecare ramificație. Astfel meseria de zidar a fost desbinată în 3 părți, meseria de tâmplar în 5 părți, tinichigiu în 5 părți, mecanic în 6 părți etc.

Se pune întrebarea foarte interesantă, cum se va face recunoașterea drepturilor câștigate a acelor patroni și calfe, cari posed titluri de capacitate de dinaintea noii legi, pentru o meserie cu mai multe ramificații?

Art. 153 din noua lege admite exercitarea mai multor meserii, cu condiția să se îndeplinească condițiile din lege pentru fiecare din ele. Aceste condițiuni, credem, nu se limitează la plata dublă, întreită, sau chiar încincită a taxei pentru cartea de meșter (5x500—2500), ci numai la dovedirea calificăției în toate acele ramificații, înscrinduse toate într-o singură carte de meșter. Aceasta se poate referi însă, după cum am amintit și mai sus, numai la acei ce au drepturi câștigate înaintea intrării în vigoare a noii legi a meseriilor, pentru că nici o lege nouă nu poate avea putere retroactivă, după cum Casația s'a pronunțat deja în mai multe ocazii.

Este deci cu totul greșită procedura unor Comisii de calificăție, cari invită deocamdată patronii din categoriile de mai sus, să se declare pentru care ramificație optează, cerându-li-se declarații de renunțare la celelalte.

La fel este greșită interpretarea, că patronii sunt invitați să plătească noi taxe după cărțile de meșter pentru noile ramificații, pentru că fostele lor brevete sunt titluri de capacitate egale cu cărțile de meșter, în plus de aceasta că au mai plătit

taxa de Lei 500 pentru cartea de meșter la primirea brevetelor. După părerea mea nu li-se pot pretinde aceste taxe nici acelor foști patroni, cari au avut brevete, însă le-au restituit înainte de 30 Aprilie 1936, și la preschimbare au prezentat

Az új ipartörvény és a szerzett jogok

Az új ipartörvény azokat az iparokat, amelyek több ágat foglalnak magukban, több iparnak minősítette. Így az építési ipar 3, az asztalos ipar 5, a cipész- 5, bádogos- 5, a mechanikus ipar 6 részre lett felosztva.

Önmagától adódik a kérdés, hogyan lehet a jövőben azon mesterek és segédek szerzett jogait tiszteletben tartani, akik már az új ipartörvény életbeléptetése előtti képesítést szereztek, egy több ágat magába foglaló iparban.

Az új törvény 153. §-a megengedi több mesterség üzését, azzal a feltétellel, hogy az illető minden ágban eleget tegyen a törvény követelményeinek. Reméljük, ezen feltételek nem a mesteri könyv illetékének dupla, háromszoros, vagy ötszörös kifizetésében állnak (5x500 = 2500), hanem elégséges az összes ágakban való képesítés bebizonyítása, s minden üzött iparágat egy mesterkönyvbe írnak be. Ez viszont — mint fentebb is említtük, csak azokra vonatkozik, akiknek az új ipartörvény életbeléptetése előtti időkből származó szerzett jogaik vannak, mert egyetlen törvény-

numai livrete de calfă, pentru că și ei au avut deja brevet, egal cu cartea de meșter, și deci nu li-se poate cere plata îndoită.

Uniunea Generală a Micilor Industriași, filiala Cluj într-o ședință recentă a hotărît să se prezinte o delegație Inspectoratului Muncii din Cluj pentru a cere eliminarea acestor anomalii și în caz de nevoie să aducă cazul la cunoștința Ministerului, prin Centrala Uniunii.

Valer Seredan

nek sem lehet retroaktiv érvénye, ahogy a legfelsőbb bíróság ezt többször megállapította.

Teljesen téves tehát egyes képesítési bizottságok eljárása, amikor az összes iparosokattól szölitják, hogy jelentsék be melyik iparágat választják s követelik a többi iparágakról való lemondásukat.

Hasonlóan téves a törvénynek az az értelmezése is, midőn a mestereket arra szölitják fel, hogy az ujonnan kategorizált iparágak szerint újabb mesterkönyvi illetékeket fizessenek. Ugyanis az önálló mesterek régi iparendélye a mesterkönyvekkel teljesen egyenlő jogértékkel bírt s az engedélyük kiváltásakor már lefizették a mesterkönyvek 500 lei illetékét. Véleményünk szerint az 500 lei illeték azoktól a volt mesterektől sem követelhető, akik iparendélyvel rendelkeztek, de engedélyüket 1936 április 30 előtt visszaadták s az új törvény alkalmazásakor csak segédkönyvüket mutathatták fel.

Ezen kategoriába tartozó iparosok már a törvény életbelépte előtt mesterkönyvvel egyenlő iparendélyvel rendelkeztek, kifizették az 500 lejes illetéket s így ők sem kötelezhetőek a kérdéses összeg újbóli megfizetésére.

Az Országos Kisiparos Szövetség egy nemrég megtartott gyűlése alkalmával alhatározta, hogy delegációt fog meneszteni a Cluj Munkügyi Inspektorátushoz, hogy ezen félreértések és téves magyarázatok kiküszöbölését kérje s szükség esetén az Egyesület központja az illetékes miniszteriumtól kérjen jogorvoslást.

Seredan Valér

Jucați cu încredere la

**COLECTURA
OFICIALĂ**

Cluj, Strada Regina Maria 46

O vastă și norocoasă organizație

O privire indiscretă în necazurile pantofăricii

de LUCA BIRIȘ pantofar, Cluj.

În țările apusene de mult s'a pus un deosebit accent asupra instrucției meseriașilor, referitor la tratamentul clienților. Există chiar o vastă literatură, care tratează: atracția clientelei prin aranjarea galantarelor, prin reclamă, printr'un tratament cât se poate de culant etc. Natural argumentul cel mai puternic este și va rămâne totdeauna, munca solidă și precizia. Dar azi când trăim în timpurile nestatornice ale prefacerii petoatetărâmurilor, nu e de mirare dacă și în meseria noastră, și chiar în orașul nostru trebuie să se fină seamă de aceste inovații, cari poate numai cu 20 de ani înainte, pe vremea lui Simonides și Ferenczi erau necunoscute, și chiar dacă ar fi pomenit cineva, vechile dinastii de pantofari ar fi împiedecat orice încercare, considerând aceste metode sub demnitatea unui meseriaș serios.

După părerea mea azi meseriașul pantofar, chiar dacă are la îndemână toate calitățile unui bun meșteșugar, dacă îi lipsește darul de a atrage clienții și prin alte mijloace decât munca, nu va putea rezista. Exemple avem cu duimul în oricare oraș mai de seamă. De aceea părerea mea este, ca patronii și calfele să citească cât mai multe cărți de specialitate, iar ucenicilor să li-se propună, ca un studiu separat aceste inovații, fără de cari ei nu vor putea exista.

Un alt studiu necesar meseriașului pantofar este de ordin abstract, și deasemenea va trebui să formeze obiectul unui studiu aprofundat și științific. Este vorba de cunoașterea caracterului clientului, care vine să facă comandă. Un exemplu va lumina pe deplin ceace din cele de mai sus nu reese destul de clar. Ni se prezintă un client absolut necunoscut. Informațiuni asupra lui nu se pot lua, nefiind nici timp, nici punct de plecare, deci totul este redus la deduceri din vorbele clientului, din fizionomia, îmbrăcăminte, comportarea, dar mai presus de toate din mimica clientului, care are un rol hotărâtor în deducerile psihologice. E de prisos să mai arăt aci, că în meseria noastră

nu se procedează ca în comerț, »adă banii și ia marfa«, ci la fiecare păreche de ghetete comandată angajăm un risc. Chiar dacă simțul de prevedere ne face să cerem un acout, acesta abia acoperă costul materialului, și dacă clientul nu primește ghetetele, prețul realizat prin vinderea lor ocazională nu întrece cu mult prețul materialului, astfel că am rămas de pagubă cu lucrul și câștigul. Și în cele mai multe cazuri refuzul clientului, mai ales la genul feminin, este un simplu

capriciu, pentru că nu a știut să se exprime îndeajuns la comandă, dar mai ales pentru că toată lumea ar dori să aibă un picioruș cât mai mic și mai elegant. Adevărat că o gheată frumoasă face impresie bună, însă nu în toate cazurile se poate realiza. Presupun anual numai 3 cazuri de acestea, cari aduc nu numai o pagubă simțitoare, ci și o perturbație și o depresiune sufletească patronului.

Un alt inconvenient provenit tot din necunoașterea caracterului este, când clienți deja cunoscuți nu plătesc la timpul convenit și astfel patronul este pus în situația neplăcută de a nu-și putea îndeplini nici el obligațiunile la timp atât față de comerciant, cât și față de alți clienți.

Oscilarea zilnică a prețurilor distruge mica industrie

Marile masse ale micilor industriași suferă de ani de zile de dictaturile teroristice ale diferitelor carteluri. Meseriașul a fost nevoit până acum a renunța la contractarea de lucrări mai mari, căci în fiecare caz era amenințat, că pe când va termina lucrările, prețul materialului se va și scumpi așa încât meseriașul nu numai că nu va realiza un câștig, ci din contra va trebui să suporte eventual și pierderi însemnate.

Cităm următorul exemplu pentru ilustrarea situației create de fluctuația prețurilor. Un instalator a contractat instalarea unui conduct pentru apaduct, lung de optzeci de metri. Meseriașul a luat ca bază de calculație prețul de atunci al țevilor de plumb. A doua zi însă, când a vrut să cumpere țeava necesară, a constatat cu surprindere că prețul la kilogram al țevilor s'a scumpit cu 5 lei depe o zi pe alta, fără nici un fel de preaviz. Natural, comandatorul n'a fost dispus să suporte aceasta diferență și astfel instalatorul a suferit la această singură muncă o pierdere de o mie treisute de lei, deoarece o țeavă lungă de optzeci de metri are greutate de treisute douăzeci de kilograme. E curios că țevile sunt fabricate de o fabrică din localitate și cu toate acestea ea a urcat prețurile depe o zi pe alta fără nici un fel de preaviz.

Sperăm că noua lege e cartelușilor va pune capăt acestei situații, interzicând fabricilor de a-și urca prețurile depe o zi pe alta fără nici un fel de motiv și astfel meseriașii vor scăpa poate de dictatura cartelurilor.

A munkálati szerződésék illetéke

A pénzügyminiszterium közleménye szerint az 1936 április 1-ei bélyegtörvény 1.4 százalékos bélyegilleték alá vonja az írásos vagy szóbeli munkálati szerződéseket. E szerint mindazok, akik akár írásban, akár szóban szerződést, vagy egyezséget kötöttek ház-, vagy lakásépítésre. stb., kötelesek a kiadott munka értéke után 1.4 százalékos bélyegilletéket leróni a pénzügyigazgatóságnál. A pénzügyminiszterium rendeletben utasította a pénzügyi hatóságokat, hogy ennek a bélyegilletéknek lerovását szigoruan ellenőrizzék és ahol kihágást állapítanak meg, ott róják ki a bírságot.

Olvassa és terjessze
az »IPARI ÉLET«-et!

A behozatali tilalom káros és hasznos kihatásai a belföldi iparra

A kontingentálási rendelet, amely a külföldi cikkek behozatalát korlátozza, bár a belföldi ipar védelmét célozta, általában bénítólag hatott az ország fejlődő iparára. A megszigorításokkal azt akarták elérni, hogy a belföldi tőkét rákényszerítsék a vállalkozásokra és az eddig külföldről importált cikkek nagy részét belföldön állítsák elő s ezáltal megakadályozzák a román pénz külföldre való kiözönlését.

A kontingentálási rendelettel részben elérték a kívánt eredményeket. Ugyanis a gyáripar áttért egyes cikkek gyártására, amelyek ma már olyan fejlődést mutatnak, hogy bátran felveszik a külfölddel a versenyt. Ez azonban sajnos csak egyes cikkekre vonatkozik. Nagyon sok olyan ipari cikkel rendelkezünk, amelyek ma még nem csak, hogy a külföldi áruval szemben nem vehetik fel a versenyt, hanem jóval mögötte maradnak.

Talán ez volt az oka annak, hogy a közel napokban a kormány foglalkozott a behozatal részbeni szabaddátétele kérdésével. Ugyanis az ország ipara bármilyen fejlődő tendenciát mutat, bármennyire is igyekszik versenyképes belföldi árut dobni a piacra, a nagytőke indolenciája folytán rengeteg lehetőség marad kihasználatlanul, holott megfelelő vállalkozás esetén nem csak a román iparnak lehetne újabb elismerést szerezni, hanem a befektetett tőke is jelentős felvevő piacot biztosítana magának.

Példaként foglalkozzunk a nyomdaipar kérdésével. Romániában több mint ezer nyomda dolgozik s ezeknek a betűszükségeiket kénytelenek horribilis magas árakért külföldről beszerezni, pusztán csak azért, mert az ország egyetlen betűöntődéje versenyképes áru esetén sem tudná a szükségletet kielégíteni. Arról nem beszélve, hogy a gyár gyengébb minőségű áruja mellett késedelmesen tesz eleget megrendeléseinek, olyan árakkal dolgozik, hogy azok jóval magasabbak, mint a kifogástalan külföldi áru a hazai piacon. A nyomdavállalatok így rákényszerülnek, hogy betűszükségeiket és pótlásaikat külföldről szerezzék be,

bár a megvásárolt anyagot a magas vám és a szállítás alaposan megdrágítja, ezzel szemben tartóságban tiszter annyi ideig tart, s így mindent átszámítva mégis jelentősen olcsóbb, mint az itt beszerzett betűanyag.

Ugyanez a helyzet a papírgyártás terén is. Papírgyáraink igyekeznek a szükségleteket kielégíteni, az utóbbi időben elég kifogástalan kommercz-árukat állítanak elő, de finom munkában ma sem képesek felvenni külfölddel a versenyt s ma is elég jelentős importált papírokat kénytelen felhasználni a nyomdaipar.

A fenti tények csak apró szemelvények, mert a grafikai ipar minden ágában hasonló a helyzet a belföldi termelés nem tudja a külfölddel felvenni a versenyt. Pedig, ha a tőke több figyelmet fordítana a grafikai ipar szükségleteire, ma Romániában több százmillió alaptőkével rendelkező vállalatok dolgozhatnának s nem csak feleslegessé tennék a külföldről behozott árukat, hanem román áruval láthatnák el az egész Balkán nyomdaiparát.

Ugyanez a helyzet tapasztalható más cikkek és iparágak terén is. A belföldi ipar nem szabad megkapuljon a kontingentálások és védővámok árnyékában, hanem minden téren arra kell törekedjen, hogy úgy árban, mint minőségben védővámok nélkül is versenyképes legyen a külföldi árakkal, s azokkal nem csak itt az országban, hanem a külföldi piacon is nyugodtan felvehesse a versenyt.

Addig azonban, amíg a belföldi termelés a külföldivel szemben eléri a kívánt nivót, valamint tenni kell a kisipar érdekeinek megvédése szempontjából is. A behozatal korlátozása főleg a kisipart érinti. A nagyvállalatok jelentős vám- és szállítási kedvezményekkel rendelkeznek s könnyebben juthatnak szükségleteikhez. A kisiparos azonban, ha nem tudja felhasználni az egyes monopolisztikus törekvésekkel dolgozó gyárak áruját, kénytelen méregdrágán megvásárolni a külföldi árukat, s amennyiben meg akarja tartani megrendelő körét, úgy a jelentős árdifferen-

ciának csak egy bizonyos hányadát ruházhatja át megrendelőjére, míg más részét maga kénytelen fedezni.

Az iparpártolási törvény egyes rendelkezéseit — különösen a szállítási és vámkedvezményeket — a kisiparosokra is ki kell terjeszteni, mert mineen egyes szakma a saját piacán a román ipar fejlesztése érdekében feltétlenül képvisel olyan értéket, mint egyes gyárak s így kedvezményektől sem szabad őket kizárni.

Szervezkedjenek a szerelő-iparosok

A modern technika fejlődése szoros összefüggésben áll az elektromosság minél teljesebb kiaknázásával s így érthető, hogy a fejlődés korszakában jelentős és fontos hivatás hárul a szerelő iparosokra. Ez azt igazolja, hogy azok, akik szereléssel foglalkoznak, megfelelő előképzettséggel kell rendelkezzenek, mert különben nem végezhetnek hasznos és esztétikailag kifogástalan munkát.

Annak ellenére, hogy a szerelőknek az iparban az első helyet kellene elfoglalniuk, saját szervezetlenségük folytán csendes vegetálásra vannak ítélve. Eddig a szakmai összetartásra már két komolyabb megmozdulás is történt, de eredménytelenül. Talán ha a vezetőség más irányítást adott volna, ma már egy jól beszervezett táborról lehetne beszélni.

A múlt hibáját feltétlenül helyre kell hozni. A szerelő-iparosok sem maradhatnak a többi iparágak mögött. Komoly, arra hivatott vezetőséggel a szakmát újra az öt megillető helyre lehetne juttatni s rá lehetne bírni az egyes szerelőket, hogy saját jól felfogott érdekükben a jövőben a szabad versenyben egységes árakkal dolgozzanak s ne rontsák le az árakat, amelyeknek lerontása a szakma nivóját is súlyosan érinti.

A két sikertelen kísérlet után meg kell próbálkozni a harmadikkal is és az előző kudarcok tapasztalatait leszűrve igyekezni kell minél nagyobb és intenzívebb eredményeket elérni.

Influențele folositoare și dăunătoare pentru industria indigenă ale prohibiției importului

Sistemul de contingentare, care tinde la stăvilirea importului — cu toate că a fost introdus cu scopul apărării industriei indigene — în general, a avut efecte stânjenoase asupra industriei progresând a țării. Prin restricțiile introduse se tindea la constrângerea capitalului străin de a înființa întreprinderi la noi în țară și prin producerea articolelor până acum introduse de peste graniță să se împiedice ieșirea din țară a banilor românești.

Rezultatele așteptate s'au realizat numai în parte. Deoarece fabricanții au început să producă articolele, cari în trecut erau importate și produsele indigene pot azi să concureze cu orice fabricat extern. Această constatare se referă însă numai la câteva articole. Disponem de numeroase produse, cari nu numai că nu pot concura cu produsele străine, ci rămân mult în urma acestora.

Poate tocmai acest fapt a făcut ca Guvernul să se ocupe în zilele trecute de chestiunea eliberării parțiale a importului. Oricât de progresând ar fi tendințele industriei interne și oricât s'ar strădui să arunce pe piață mărfuri capabile de concurență, numeroase posibilități rămân neexploatate din cauza indolenței marelui capital. De fapt, în cazul exploatării tuturor posibilităților, industria română ar propăși mult, iar capitalul investit în întreprinderi s'ar fructifica în mare măsură.

Pentru a exemplifica cele de mai sus să ne ocupăm de chestiunea industriei grafice din România. În țară funcționează peste două mii de tipografii, cari sunt nevoite a se aproviziona cu litere dela fabrici externe pe prețuri extraordinar de înalte, numai fiindcă unica turnătorie de litere din țară, chiar dacă ar produce litere capabile de concurență cu fabricatele externe, n'ar putea satisface întreaga necesitate a țării.

Nici nu mai vrem să vorbim despre faptul că fabrica de litere din țară produce articole de calitate slabă și operează livrările cu mari întârzieri, cerând

totodată prețuri cu mult mai înalte, decât prețul pe piața din țară a produselor externe. Întreprinderile grafice sunt astfel silite să se aprovizioneze cu litere din străinătate, cu toate că produsele externe costă mult, deoarece la prețul lor se adaugă cheltuielile de transport și de vamă. În schimb articolele importate sunt de cel puțin zece ori mai durabile și astfel cu toată scumpetea lor, importul literelor produse în străinătate e mai rentabil, decât aprovizionarea cu litere dela fabrica indigenă.

Situația e identică și pe terenul fabricării hârtiei. Fabricile de hârtie din țară se străduiesc să satisfacă trebuințele întreprinderilor interne și în ultimul timp au reușit să producă o marfă de comerț aproape ireproșabilă, dar în ce privește hârtia fină, fabricile noastre nu sunt capabile de concurență și astfel industria grafică e nevoită a importa importante stocuri de mărfuri fine din străinătate.

Faptele de mai sus sunt numai câteva aspecte ale unei situații foarte multilaterale. Nici în celelalte ramuri ale industriei grafice, produsele interne nu pot înlocui pe deplin articolele fabricate în străinătate. Dacă marele capital ar da o atenție mai mare industriei tipografice, s'ar putea înființa în România întreprinderi uriașe, a căror activitate ar face de prisos importul din străinătate, ba chiar am putea deveni o țară exportatoare.

Aceeaș situație se constată și în celelalte ramuri industriale. Industria indigenă n'ar trebui să se ascundă la umbra contingentării și a vămilor de protecție, ci ar trebui să se străduiască a deveni capabilă de concurență cu fabricile externe atât în privința calității, cât și în privința prețului produselor. Până când însă producția indigenă va atinge nivelul celei din străinătate, trebuie să se facă ceva și în interesul micii industrie. Prohibirea importului stânjenește n'ai ales mica industrie. Marile întreprinderi beneficiază mai ales de mari favoruri de transport și de

vamă și astfel se aprovizionează mai ușor cu articolele necesare. Micul industriaș, însă, dacă nu poate utiliza produsele fabricilor interne cari lucrează cu tendințe monopolistice, e nevoit a cumpăra pe prețuri extrem de înalte marfă străină și întrucât dorește să nu-și piardă clienții, el trebuie să suporte o bună parte a acestei diferențe de preț.

E nevoie deci, ca unele prevederi ale legii de protecție a industriei — mai ales cele referitoare la favorurile de transport și de vamă — să fie extinse și asupra micii industrie, căci fiecare reprezentant pe piața sa o valoare atât de însemnată în privința progresului industriei românești, ca unele fabrici și astfel nici micii industriași nu pot fi excluși dela avantajele acordate de Stat.

Taxa contractărilor de lucrări

Se aduce la cunoștința contribuabililor, că legea timbrului din 1 Aprilie 1936, supune la un impozit de timbru de 1,40%, contractările, fie scrise, fie verbale de executări de lucrări.

Astfel fiind, contribuabilii care au contract în scris sau verbal de executări de lucrări, construcții de locuințe, apartamente, etc., urmează să se pună în legalitate achitând impozitul de timbru de 1,40% datorat la valoarea lucrărilor executate. Ministerul de Finanțe a ordonat cercetări prin organele sale de constatare și control, iar acolo unde se va găsi că legea timbrului nu e satisfăcută, se vor dresa procese verbale de contravenție.

Farkas Miklós

cimtblafestő

Neonreklámok

Duco fényezőzem

Ciu J, Avram Iancu 3.

Automata telef.: 2444 és 2589

Indiszkkrét bepillantás a cipészipar műhely-titkaiba

Irta: LUCA BIRIȘ cluji cipész mester.

A nyugati országokban már régóta fokozottabb figyelmet szentelnek az iparosok kiképzésére. Egy egész irodalom is kialakult már, amely az iparost közvetlenül érdeklő kérdésekkel foglalkozik, mint: reklámirozás, kiakatrendezés, a megrendelőkkel való viselkedés s más hasonló kérdések. Tény, hogy a legbiztosabb módja a közönség megnyerésének a szolid munka és a pontosság. Ma, amikor minden szakma terén újítások léptek előtérbe, a mi iparunkban is szemelőtt kell tartanunk ezeket. Ezelőtt 20 évvel, Simonides és Ferenczi idejében, még teljesen ismeretlen volt a cipészipar mostani termelési rendszere, ha valaki akkor merne volna említeni ezeket a régi cipész-»dinasztiaik« megakadályozták volna végrehajtásukat, mert úgy találták, hogy ezek nem méltók egy komoly iparozhoz.

Véleményem szerint a cipésziparos ma csakis úgy tud fennmaradni, ha a munkája minőségétől eltekintve, más eszközökkel is magához tudja vonzani a megrendelőket. Minden nagyobb városban látjuk ezt. Véleményem szerint nagyon jó volna ha a mesterek és segédek gyakrabban olvasnák a szakirodalmat, a tanulóknak pedig külön órákon adnák elő azokat az újításokat, amelyek ismerete és bevezetése nélkül a jövőben nem tudnak megélni.

A cipésziparosnak ismernie kell a rendelő lélektanát. Egy példával fogok élni. Egy teljesen ismeretlen megrendelő jelenik meg a cipész műhelyében. Információt nem lehet felőle szerezni, nincs idő, s így mindent a megrendelő beszédéből, arc kifejezéséből, ruházatából, viselkedéséből kell kiolvasni. Mindenekelőtt az új megrendelő tekintete játszik döntő szerepet az ilyen lélektani vizsgálódásoknál. Nem kell külön említsem, hogy a cipésziparnak sokkal súlyosabb a helyzete, mint a kereskedőké. A kereskedő kiadja az árut s megkapja a pénzét, míg a cipész minden pár rendelt cipőnél rizikót vállal.

Ha elővigyázatosságból kérünk is előleget, ez legtöbbször alig fedezi a nyersanyag árának egy ré-

szét, s ha a cipő visszamarad, ezeknek alkalmi eladási árak nem haladja meg az anyag árát sem, s így a cipész nemcsak a hasznót veszítette el, hanem a munkadíjával is károsodott.

A megrendelők, — de főleg a nők — legtöbbször pusztán szeszélyből utasítják vissza a cipőt. A legtöbb hölgy azt szeretné, hogy a cipész

kisebbitse meg lábaikat, ha már a természet ezt elmulasztotta. Tény, hogy egy jó cipő jó benyomást kelt, de nem lehet minden esetben megvalósítani. Ha évente csak 3—4 pár elrontott cipőt veszünk alapul már az is elegendő ahhoz, hogy az anyagi kártól eltekintve, nagy lelkidepressziót okozzon a cipésznek.

Egy másik olyan hátrány, ami szintén a megrendelők nemismeréséből származik, akkor áll elő, ha a rendelő egyszerűen nem fizet a megállapított időben s ezzel abba a kellemetlen helyzetbe dönti az iparost, hogy ő sem tud eleget tenni a kereskedőkkel és másokkal szemben fennálló kötelezettségeinek.

Az árak naponkénti hullámzása teszi tönkre a kisipart

A kisiparosok tömegei hosszú évtizedek óta nyögnek a különböző kartellek terrorisztikus diktaturái alatt. A kézműiparos eddig szinte kénytelen volt elzárkózni a nagyobb munkavállalások elől, mert minden esetben az a veszély fenyegette, hogy mire a munka elkészítésére kerülne a sor, az anyag ára újra emelkedik, s az iparos nemcsak nem keres a vállalt munkán, hanem esetleg jelentős összegeket kell ráfizessen.

Az árak hullámzására álljon itt az alanti példa. Egyik szerelő iparos egy nyolcvanméter hosszú vívezetékcső lefektetését vállalta. Az iparos az ólomcső akkori árát vette alapul. Másnap midőn az anyagot akarta beszerezni, meglepetve tapasztalta, hogy az ólom-

cső kilogrammonkénti ára egyik napról a másikra, minden előzetes bejelentés nélkül öt lejjel drágult. Természetesen az így előállott differenciát a megrendelő nem vállalta át, s így a szerelő ennél az egyetlen munkánál, tekintve, hogy nyolcvan méter ólomcső háromszázhusz kilogramm súlyt képvisel, ezerhat-száz lejt károsodott. Érdekes, hogy bár az ólomcsöveket helyi üzem állítja elő, az anyag-drágítást egyik napról a másikra, minden előzetes értesítés nélkül vitte keresztül.

Remélhető, hogy az új kartell-törvény véget vet az egyes üzemek indokolatlan áremelésének, s az amugy is silány gazdasági viszonyok közé kényszerített kisiparosok kikerülnek a kartellek diktatúráiból.

Să se organizeze meseriașii instalatori!

Progresul tehnicei moderne și în strânsă legătură cu exploatarea tot mai intensă a electricității și astfel se înțelege ușor de ce au un rol atât de însemnat industriașii instalatori în timpul progresului tehnic al unei țări. Acest fapt înseamnă totodată că instalatoriul trebuie să aibă o vastă pregătire de specialitate, căci altfel nu pot lucra într'un mod ireproșabil nici din punctul de vedere al calității, dar nici din al esteticeii.

Cu toate că instalatorii ar trebui să ocupe un loc de frunte între industriași, ei trăiesc azi, din cauza absenței organizațiilor, într'o lentă vegetare. În două rânduri s'a încercat deja până acum a se concentra brânșa într'o organizație, dar încercările au rămas fără re-

zultat. Poate dacă conducerea ar fi dat alte directive, azi s'ar putea vorbi despre o organizație solidă.

Greșelile trecutului trebuiesc neapărat corijate. Nici instalatorii nu pot rămâne în urma celorlalți industriași. Cu ajutorul unei conduceri serioase și apte, brânșa instalatorilor ar putea fi readusă la locul ce-l merită și s'ar putea convinge poate toți instalatorii ca în interesul lor propriu să lucreze cu prețuri unitare și să nu strice prețurile, căci stricarea prețurilor atinge chiar și nivelul brânșei.

Din cele două încercări anterioare trebuie să deducem învățăminte și să încercăm și pentru a treia oară concentrarea într'o organizație a întregii brânșe.

A kisiparosság helyzete, jövője, szervezkedésének lehetőségei és utjai

Mi az általános helyzet?

Az a súlyos gazdasági válság, amely az utóbbi években az egész világ gazdasági életét annyira meg-rázta, nálunk leginkább az iparos osztály felé érezte a maga káros hatását, jövőre is kiható nyomait. A súlyos gazdasági krízis által teremtett új helyzetben nem volt egy erős szerv, amely a romboló árnyakat vessen s irányt szabjon a jövőre nézve. Nem csoda, ha ez a mindent elsöprő ár, melyet erősen szervezett érdekek is csak súlyos áldozatok árán védhettek ki, a gyöngye szervezeten kisipart mai lehetetlen helyzetébe sodorta.

Az így keletkezett állapotot a fejevesztett ide-oda kapkodás jellemezte leginkább. Megkezdődött az iparosok különböző alakulatokba való tömörítése, amelynek bomlasztó hatása azonnal mutatkozott. Az eredmény az lett, hogy az iparosság legjobb erői forgácsolódtak szét a különböző csoportokban. Nem vitathatjuk el ezeknek a vállalkozásoknak jóhiszeműségét, hiszen már az a tény, hogy akadtak, akik az adott helyzetből kiindulva segítő kezet igyekeztek nyújtani, bizonyítja azt, hogy az iparos osztály tennivalóinak szükségességét már a válság idején felismerte. Azt ma már minden józanul gondolkozó iparos vezető belátta, hogy az ilyen szektaszzerűen széttagolt, működő, vagy csak papíron élő iparos csoportok a válságból való kibontakozást nem segítették elő, sőt hátráltatták. Ami még fájóbb, egyes csoportok annyira mentek, hogy elveszítve szemek elől a közös ipari érdekek szolgálatát, elvetve a józan együttműködés gondolatát, bizonyos politikai irány kockázatára bízták sorsukat. Mai súlyos helyzetében az iparososztály nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy politikai meggyőződéséért léteérdekeit és jövőjét kockára tegye.

Mit ígér a jövő?

Mindennek dacára az iparostársadalom távol áll attól, hogy a mai súlyos beteg helyzetét véglegesnek tekintse. Egyesek a gazdasági helyzet javulásától, mások valami csodaerőtől várják a jobbrafordulást.

A kezdet kezdetén le kell szögeznünk hogy a gazdasági helyzet alakulása pillanatnyilag jobb jövőt nem ígér a kisiparosnak. Az a vonal, amely a világ gazdasági helyzetének atakulását mutatja, hovatovább kedvezőtlenebb elhajlást mutat a kisiparra nézve. A technika fejlődése következtében megjelent szerien érnek egyes iparágakat elnémitő halálos csapások.

A gazdasági fejlődés során bebizonyult, hogy a kisiparra ép úgy szükség van mint a nagyiparra. S ha mégis letepert a nagyipar egyes kisipari ágakat s ha meg is nehezíti megélhetésüket, ez a tény nem a kisipar szükségtelenségét bizonyítja, hanem az erők győzelmét a gyönggével szemben.

Mi a teendőnk?

Minden baj, sérelem, az iparos osztály gyengesége, egyetlen egy okra vezethető vissza, az iparos osztály szétszórtságára.

Legfontosabb teendőnk tehát:

1. Maradék erőinknek egy táborba való tömörítése. Ahol ezmég nem történt meg, meg kell alakuljanak a szakmai szindikátusok. A szindikátusok, valamint az összes ipari csoportok együttműködésének biztosítása céljából, erős autonóm központi szervezetet kell kialakítani.

2. Kikövetelni, hogy az iparosokat vonják ki a munkakamárának kötelékéből. Az iparosok részére külön kézműipari vagy kisipari kamarákat állítsanak fel, ahol csupán csak a kisipart érintő kérdésekkel foglalkozzanak. Addig is, amíg ez megvalósulható a meglévő munkakamárák vezetésébe nagyobb befolyást biztosítsanak az iparosnak.

3. Sürgősen tisztázni kell az iparendélyekkel kapcsolatos zavaros helyzetet.

4. A tanonciskolai büntetések csak akkor terheljék az iparost, ha megállapítást nyer, hogy a tanonc a mester hibájából nem látogatta az iskolát.

5. A betegsegélyző kérdést sürgősen rendezni kell. Az iparosok részére külön szekciókat kell felállítani, főleg a betegvizsgálatokkal kapcsolatosan.

6. Az állami, megyei és községi költségvetések kulturalapjának egy

részét arra fordítani, hogy a különböző szakmák képviselői évenként látogathassák a külföldi iparvásárokat, tanulmányozzák a termelés új módozatait és tapasztalataikról előadások keretében számoljanak be iparostársaiknak.

A központi szervezet képviseltesse magát mindenhol, ahol az iparosságot érintő kérdésekről határozni s minden erejével oda kell hasson, hogy a fenti pontokat mielőbb keresztülvihesse.

Eléggé rávilágítottunk azokra az égető kérdésekre amelyek sürgős megoldást várnak. Készséggel támogatjuk ebben az irányban az iparos-osztálytőlünk telhetően segédkezet nyújtunk az egység megteremtése érdekében s minden az iparos társadalom ujjaszervezése érdekében történő javaslatnak szívesen biztosítunk helyet lapunkban. Ne siránkozzunk tehát, hanem férfias összefogással teremtjük meg az iparos osztály egységét, mert ettől függ létünk, megtépzott társadalmi helyzetünk régi színvonalrahozása. A cél érdekében el kell tűnjön minden személyi kérdés, mert mindannyiunknak meg kell látni az együttműködés szükségességét, politikai, faji vagy felekezeti meggyőződésre való tekintet nélkül.

Ezek a gondolatok vezetnek lapunk megindulásánál, midőn a közös szent cél érdekében az első lépést megtesszük.

FRÄNKL

ANDOR

VASKERESKEDÉSE

épület és butorvasalás
vizvezetési cikkek,
vaslemezek, legol-
csóbb beszerzési for-
rása.

CLUJ

STRADA REGINA MARIA No. 38
Telefon: 1072

INFORMATIUNI

Către cetitori!

Modest și fără mari vociferări batem la ușa meseriașilor: suntem aci, primiți-ne inimoși și alăturăți-vă lângă noi în lupta, pe care o ducem în interesul vostru.

Suntem convinși că și fără fraze pompoase veți înțelege însemnătatea chemării, pe care am luat-o asupra noastră și afară de ajutorul ce ni-l veți da, exercitând o critică serioasă și cinsivă a muncii noastre veți dirija, pe cât se poate, pașii noștri în realizarea programului nostru: crearea unității meseriașilor.

Încă înainte de apariție unele cercuri de meseriași ne-au rugat să scoatem revista noastră de cât mai multe ori chiar dacă ar avea o întindere mai mică, ca legătura cu cetitorii să fie cât mai strânsă și să ne putem ocupa la timp de toate doleanțele actuale. În această chestiune urmează să decidă cetitorii prin vot.

În numărul întâi nu am reușit să pornim încă rubricile de specialitate, din cauza timpului cam scurt. Dar în numărul următor și redactorii rubricelor de specialitate își vor începe activitatea și în coloanele noastre vor fi reprezentate toate branșele.

Rugăm deci pe toți cetitorii noștri, dacă au ceva de spus în orice chestiune de branșă, sau de interes general, fie o doleanță, o plângere, sau o propunere, să se adreseze cu încredere la redacția noastră, care va da loc oricărei chestiuni de interes general.

Am luat asupra noastră o sarcină grea, tocmai deaceia cerem acum dreapta frățescă a tuturor acelor, cari se grupează alături de noi să putem corespunde sută la sută chemării noastre și prin puteri unite, să putem lucra în interesul unui viitor mai bun pentru meseriașii țării.

Redacția revistei
„VIATA INDUSTRIALĂ”

Maestrul sobor Blázi Ștefan a patentat decurând o invenție senzațională a sa. E vorba despre o sobă pentru camere de baie, foarte practică. Cu 5 kgr. de lemne sau alte materiale combustibile co-

respunzătoare într'un sfert de ceas toată camera de baie e încălzită și totodată și apa e caldă. Fie dimineață, ori seară, sau fie afară un ger de 40 grade, putem avea oricând la dispoziție apă și atmosferă caldă de 24 grade.

Lărgirea de uzină trebuie aprobată în prealabil de ministerul respectiv. În senzul celei mai noi ordonanțe a Ministerului de Industrie și Comerț întreprinderile nu-și pot mări uzinele prin introducerea de noi mașini, decât în cazul că Ministerul a aprobat în prealabil această majorare de uzină. Cererile de import de mașini atât în cazul înființării de noi fabrici, cât și în cazul lărgirii de uzină numai atunci vor fi luate în considerare, dacă întreprinderea posedă deja autorizația Ministerului de Industrie în ce privește lărgirea sau înființarea uzinei.

Rugăm pe această cale pe toți meseriașii instalatori de aparate și de conducte de apă să se prezinte pe ziua de 28 a lunii curente în vechiul local al Corporației Meseriașilor la ora 8 seara pentru a proceda la alegerea comisiei de inițiativă a sindicatului.

Utilizarea corectă a motoarelor electrice pentru punerea în mișcare a mașinilor. Cele mai potrivite aparate pentru punerea în mișcare a mașinilor

sunt motoarele electrice. Utilizând acestea vom avea o conlucrare corectă în cazul că forța motoarelor e cu cel puțin 10—20% mai mare, decât mărimea cantității de forță, pe care a specificat-o fabrica de mașini. Acest surplus de forță e necesar pentru acoperirea supraîncărcărilor momentane și pentru contrabalansarea forței pierdute prin frecarea curelelor de transmisiune și a diferitelor roți. O atenție foarte mare trebuie să mai dăm și controlării roaderii cusinetului motorului. 90% a greșelilor, cari se ivesc, provin din cauza unor greșeli de cu sinet. Aceasta din cauza că în cazul roaderii cusinetului într'o parte a deschizăturii »întrefe« dintre partea mobilă și imobilă, fierul se apropie atât de mult de fier, încât dispare complet deschizătura »întrefe« și astfel cele două părți construite din lame de fier se freacă una de alta. Această frecare cauzează deformarea lamelor de fier, cari taie apoi ghemul bobinei, cari în urma unui scurt circuit deteriorează nu numai izolatorul, ci și sârma de alamă a bobinei se topește și se lipește de fierul cusinetului. Înainte de a se întâmpla însă acest eveniment distructiv în motor, observăm mai multe fenomene, cari ne atrag atenția. Motorul se încălzește peste măsură, periile dau scânteii inelele colectoare se aprind iar siguranțele se aprind chiar în cazul unei încărcări normale a mașinei. Un motor, care a fost uns regulat cu ulei, poate funcționa și zece ani cu lagăr propriu fără a se ivi nici cea mai mică turburare.

La Cluj ia ființă o fabrică de articole de aramă. În curând se va pune în uzină o fabrică de articole de aramă, care are o deosebită importanță din punct de vedere economic, deoarece principalul product al noii întreprinderi este armătura de aramă, care este, după cum se știe, un articol produs numai de fabricile cartelate. Vom mai reveni asupra importanței economice și de branșă a noii întreprinderi, după punerea ei în funcțiune.

Sindicatul meseriașilor croitori activează fructuos. Croitorii din Cluj s'au solidarizat acum un an într'un sindicat. În decursul

Jó reklámhoz
Jó kisérlet!
Tizian-tól
Fémcimkét
CLUJ
Strada Regina Maria No. 8.

primului an au lucrat pentru a înfățișa pe cât se poate baza organizatorică a Sindicatului, iar mai târziu au început să activeze cu scopul realizării pretențiilor de branșă. Prima și cea mai importantă doleanță a croitorilor era în legătură cu comercianții de stofe. Unii comercianți, pentru a face pe cumpărător să le cumpere stofele prea scumpe, dau materiale accesorii de proastă calitate, căci astfel se pare că costumul costă mai puțin. Natural croitorii nu pot confecționa tot atât de bine costumele cu accesorii proaste ca cu materiale bune și astfel aceasta tactică a comercianților de stofe influențează foarte dăunător pe croitori. Se aud plângeri și din cauza că comercianții recomandă clienților la vânzarea stofelor și un croitor, iar majoritatea croitorilor astfel recomandați nu posedă brevet și astfel prin aceasta se cauzează daune importante croitorilor cu brevet în regulă. Sindicatul a făcut demersurile necesare în vederea sistării acestor doleanțe. Un alt merit al Sindicatului e înființarea cooperativei de aprovizionare, care deocamdată lucrează în mic, dar deja de acum are în depozit însemnate stocuri de stofe și de articole accesorii de croitorie, cari sunt vândute pe prețuri mult mai mici, decât prețul de prăvălie.

La adunarea generală anuală a Uniunii Camerelor de Comerț și Industrie a fost de față și d. Valer Pop, ministru de comerț și industrie. În vorbirea, pe care a ținut-o, D-lui a declarat, că România e gata în orice moment să se alăture oricărei acțiuni, care are ca scop eliberarea completă a comerțului mondial prin sistarea treptată a sistemului de contingentare. D. Ministru s'a extins apoi și asupra problemei armonizării prețurilor produselor agricole cu prețul fabricatelor industriale. În legătură cu legea pentru apărarea muncii naționale a declarat că încurând se va clarifica pe deplin și aceasta problemă.

Institutul de Credit al Micilor Industriași își începe activitatea în Iulie. Deoarece lucrările de pregătire ale institutului de credit al micilor industriași sunt aproape terminate, Ministerul de Finanțe va convoca în curând adunarea generală de constituire. Informațiuni primite din București susțin că Institutul de Credit deja în luna Iulie își va începe activitatea.

Personalitatea juridică a sindicatului frizerilor. Mese-riașii bărbieri și coafcri au găsit de mult modalitatea organizării lor cu scopul apărării intereselor lor de branșă. Cu ocazia congresului ținut în zilele de 5 și 6 Octombrie 1936 la Satu-Mare au decis că vor înființa sindicate de branșă în diferitele orașe, a căror centrală să aibă sediul în Cluj și cari sindicate să servească apărarea intereselor de branșă a mese-riașilor bărbieri și coafcri. Centrala din Cluj, a cărei președinte e d. Antoniu Balázs a devenit de curând persoană juridică. Celelalte sindicate locale din diferitele orașe sunt în curs de înființare.

Situația economică mondială. Raportul comitetului economic cu privire la situația economică mondială actuală subliniază că devalorizarea la care s'a procedat în toamna anului 1935 a avut influențe salutare asupra situației economice din majoritatea țărilor interesate.

Totuși declară raportul, mai sunt multe de făcut pentru a se crea condițiile necesare unei normalizări a relațiilor economice internaționale.

Comitetul exprimă părerea că ar trebui să se facă eforturi mari pentru a se reduce, încetul cu încetul, sistemul actual de contingentări și de control al schimburilor de devize pentru a se putea ajunge la desființarea lor.

— **Uzinele Electrice Cluj S. A.** au ținut în luna Mai ziua de 12 a. c. adunare generală, în

Lázár Aron

croitor pentru domni confecționează în execuția cea mai modernă uniforme militare și costume civile.

Egyenruhát és civilruhát legmodernebben készít

Cluj

Strada Francisc David No. 10.

cadru careia s'a prezentat bilanțul anului 1936. Conform acestui bilanț venitul anului 1936 a fost de 56 509.889 lei, deci cu 2 500.000 lei mai mult, decât anul trecut. Câștigul net a fost de 13.760.874 Lei, deci cam cu 5 milioane lei mai mult decât anul trecut, în timp ce cheltuielile pentru curent au scăzut cu 7 milioane lei, deci cu 37% la suma de 22.175.103 lei. Rezultatele acestea au făcut posibilă scăderea prețurilor curentului.

Sub numele de »Fabrica de Telefoane S. A.» s'a format la București o nouă societate anonimă, cu un capital social de 5 milioane lei, pentru fabricarea aparatelor de telefonic și telegrafice. Acționarii principali ai acestei societăți sunt: Dl. Pavel H. Welsch cu capital de 3.800.000 lei, și Dl. inginer Pavel Hoffmann cu un capital de un milion lei. Actuala uzină din Timișoara va fi mutată la București, unde își va începe activitatea considerabil mărită. Fabrica a primit o comandă mare de la Ministerul de Război, pentru telefoane de tabere. La direcțiunea nouă au fost aleși Dl. Antonie Mocioni, Mareșalul Curții Regale, Dl. inginer Agrippa Popescu și Dl. inginer Pavel Hoffmann, proprietarul uzinei actuale de telefoane din Timișoara.

— **Sub denumirea de Eunic S. A. R. pentru Intreprinderi Industriale și Comerciale** s'a fondat o societate anonimă la București cu un capital de un milion lei, pentru punerea în comerț a articolelor electrotehnice și a aparatelor de radio.

— **Philips S. A. R. București** fondează o fabrică de lămpi de radio în România, primind de la stat avantațiile legii de protecție a industriei naționale. Pe baza acestei înțelegeri Societatea Anonimă »Philips« are dreptul de a importa mașini și utilaje necesare pentru producție până în ziua de 10 Iulie 1938. În caz că fabrica își începe activitatea până în ziua de 19 Iulie 1938, permisul de import pentru mașini rămâne valabil până în ziua de 19 Martie. 1940.

— **Fabrica Românească de Becuri »Tungsram« S. A. R. București** care s'a înființat anul trecut cu un capital social de 5 milioane lei, a hotărât în adunarea generală din 5 Maiu a. c. majorarea capitalului social la 15 milioane lei.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Szerényen, minden nagyobb hangoskodás nélkül kopogtattunk az iparosok ajtaján: itt vagyunk, fogadjatok szívesen s segítő társaként álljatok mellénk a ti érdekeitekért indított harcban.

Hisszük, hogy hangos frázisok nélkül is megértitek a magunkra vállalt hivatás fontosságát s amellett, hogy őszintén, becsületesen gyakoroltok felettünk kritikát, a szükségnek megfelelően irányítjátok lépéseinket, segítségünkre lesztek kitűzött programunk megvalósításában: az iparos egység megteremtésében.

Már megjelenés előtt egyes iparos körök arra kértek bennünket, hogy ha kisebb terjedelemben is, de gyakrabban jelentessük meg lapunkat, hogy szorosabb legyen az olvasó felé a kapcsolat és a kellő időben foglalkozhassunk az időszaki sérelmekkel. Ebben a kérdésben szavazás formájában olvasóinkra bizzuk a döntést.

Első számunkban az idő rövidsége miatt a szakrovatokat nem sikerült beállítanunk. Legközelebb azonban a szakmai rovatok kijelölt vezetői is megkezdik a munkát, s lapunk hasábjain minden egyes szakma képviselőt nyer.

Minden olvasónkat kérünk ha akár szakmai, akár általános kérdésben volna az összesség felé mondanivalója, legyen az sérelem vagy panasz, esetleg javaslat, forduljon szerkesztőségünkhöz, amely minden közérdekű ügynek helyet biztosít.

Nehéz feladatot vállaltunk magunkra, s éppen ezért kérjük a mögénk csoportosuló lelkes tábor biztató baráti jobbját, hogy százszázalékosan megfelelhessünk hivatásunknak és közös erővel egy jobb jövőt harcolhassunk ki az ország iparosainak.

Az „IPARI ÉLET” szerkesztősége

— **Eredményesen dolgozik a szabóiparosok szindikátusa.** A cluji szabóiparosok közel egy évvel ezelőtt szindikátusba tömörültek. Az első néhány hónapot a szervezésre fordították, majd ennek befejezte után erélyes kéz-

zel fogtak hozzá a szakmai sérelmek orvoslásához. Az egyik és legfontosabb sérelme a szabóiparosoknak a szövetkereskedőtől indult ki. Ugyanis egyes kereskedők, hogy vevőiket rábeszélhessék drága szöveteik megvásárlására, a szövet mellé silány hozzávalót ajánlanak, mert így látszólag olcsóbbra kerül az elkészítendő ruha. Természetesen a gyengébb minőségű hozzávaló felhasználásával a szabók nem tudják a ruhákat úgy elkészíteni, mint jó hozzávalóval s így a kereskedők ezen eljárása súlyosan érintette a szabóipart. Ugyancsak panaszok hangzottak el azzal kapcsolatban is, hogy egyes üzletekben a szövet eladása pillanatában szabót is ajánlanak a vevőnek, s az így ajánlott szabók nagyrésze iparendély nélkül dolgozva érzékeny konkurenciát okozott a szakmának. A szindikátus a sérelmekkel kapcsolatosan megette a kellő lépéseket. — Ugyancsak a szindikátus érdeme, hogy nem régebben felállította a beszerzési szövetkezetet, amely pillanatnyilag ugyan még kicsiben dolgozik, de máris jelentős eredményekről lehet beszélni, mert raktáraiban az üzleti árnál jóval olcsóbban árusítja a szabók részére a szöveteket és szabó kellékeket.

— **Jogi személyiséget kapott a borbélyiparosok egyesülete.** A borbély és fodrász iparosok hosszabb idő óta megtalálták a lehetőségét annak, hogy érdekeik megvédése szempontjából szakmai alapon szervezkedjenek.

A múlt év október 5—6-án Szatmáron megtartott kongresszuson elhatározták, hogy városonként szindikátusokat alakítsanak, amelynek központja Cluj-Kolozsvári székhellyel a borbélyipar szakmai védelemét szolgálja. A központ a közel múltban nyerte el a jogszemélyiséget s elnökként Balázs Antal áll a szindikátus élén. A többi városok helyi szindikátusai most vannak alakulás alatt.

— **Az elektromotorok helyes alkalmazása munka gépek hajtására.** A munkagépek hajtására a legalkalmasabbak az elektromotorok. Egyszerű kezelést igényelnek, üzembiztosak és gazdaságosak. Helyes összedolgozást érünk el akkor, ha a motor meghajtó ereje 10—20 százalékkal nagyobb a munkagépnek a gyár által megadott erőszükségleténél. Ez szükséges a pillanatnyi túlterhelések és a közlő művek szij és csapágy surlódások ellensúlyozására, amit a gyárak a munkagép erőszükségletéhez nem számítanak hozzá. A második, ami igen fontos figyelmet igényel a motorcsapágy kopásának ellenőrzése. Az előforduló hibák 90 százaléka csapágy hibára vezethető vissza. Nevezetesen, ha a csapágy megkopik az álló és forgó véső között levő légréteg egyik oldalán addig közeledik a vas a vashoz, amíg a légréteg elvész és a tagozat vaslemezről készült testek surolják egymást. Ez a surlódás az okozója a kiégésnek, mert a tagozat vaslemez szivénylek a surlódás következtében deformálódnak és bele vágnak a tekercs meneteibe, amely a rövidzárodás következtében nemcsak a szigetelést rongálja meg, hanem a legtöbb esetben a tekercs rézdrotja megolvadva össze for a vasmaggal. Mielőtt e romboló munka a motorban végbe menne, igen sok figyelmeztető jelenséget vehetünk észre. A motor melegezni kezd a kefék szikráznak a csuszató gyűrűk vagy kollektorok beégnek, a biztosítékok normális terhelésnél is kiégnek. Rendesen olajozott és kezelt motor tíz évig is eldolgozik a maga csapágyával, minden üzemzavar nélkül.

E. I. PALL

Becuri electrice materiale electrice și piese de radio.

Villamos szerelési anyagok legolcsóbb beszerzési helye.

CLUJ

Piața Carolina No. 2.

— **Juliusban kezdi meg működését a Kisipari Hitelintézet.** Mivel a Kisipari Hitelintézet megalakításával kapcsolatos előkészítő munkálatok befejezéshez közelednek, a pénzügyminiszter rövidesen össze hívja az alakuló közgyűlést. Bucurestii jelentés szerint, a Kisipari Hitelintézet már július hónapban megkezdi működését.

— **A Kereskedelmi és Ipar-kamara-k Szöveiségenek** évi közgyűlésén megjelent Pop Valer kereskedelmi és iparügyi miniszter is, aki beszédében kijelentette, hogy Románia bármikor kész csatlakozni oly irányu akcióhoz, melynek célja a világkereskedelem teljes szabaddá tétele a kontingentális rendszer lassu leépítése által. Beszédében kitért az ipari és mezőgazdasági árak összhangba hozatalának kérdésére is. A nemzeti minikavédelemről szóló törvénnyel kapcsolatban ígértett tett arra vonatkozólag, hogy a kormány végre méltányosan fogja megoldani ezt a kérdést.

— **Üzembővítéshez az illetékes miniszterium engedélye szükséges.** A kereskedelmi és iparügyi miniszterium legújabb rendelete értelmében a vállalatok üzemüket új gépek beállításával csak abban az esetben bővíthetik, ha erre előzetesen kikérlik a miniszterium hozzájárulását. Új gyárak felállításához és üzemek kibővítéséhez szükséges gépek behozatalának engedélyezésére vonatkozó kérést csak akkor vesznek tárgyalás alá, ha az iparügyi miniszteriumtól a működési, illetve kibővítési engedélyt az illető vállalat megszerezte.

— **Világ gazdasági helyzet.** A genfi gazdasági bizottság a jelenlegi világ gazdasági helyzetre vonatkozólag kihangsúlyozza, hogy az 1936 őszén véghezvitt devalorizálás a legtöbb érdekelt országban üdvös hatást gyakorolt a gazdasági helyzetre. Mégis — mondja a beszámoló — még sok tennivaló van hátra, míg a nemzetközi gazdasági kapcsolatok normális menderbe jutnak. A bizottság annak a véleményének adott kifejezést, hogy feltétlenül szükséges a devizacsere kontrolljának és a jelenlegi kontingentálási rendszernek fokozatos enyhítése.

Elekrosztar S. A. R. izzólámpagyár, amely a múltévben alakult s gyára Fieniben épül üzemét rövidesen megindítja.

— **Kartelen kívüli rézarugyár alakul Clujon.** Clujon néhány héten belül új, rézarugyárt helyeznek üzembe, amelynek közgazdasági szempontból az ad jelentőséget, hogy legfőbb gyártási cikke, a rézarmatura lesz, amely tudvalevően kartelirozott árucikk. Az új gyár szakmai és közgazdasági jelentőségére az üzembehelyezés megtörténte után visszatérünk.

— **Élmés és gazdaságos fürdőkályhát** szabadalmaztatott a közel multban Blázi István kályhás mester. 5 kgr. fával, vagy ennek megfelelő más fűtő anyaggal egy negyedóra alatt a fürdőszobát kifűti és egyidejűleg a vizet is forralja. Reggeli fűtés esetén minden további fűtés nélkül késő este is 30 fokos külső hideg mellett a fürdőszobában 25 fokos meleg levegő és víz áll rendelkezésre.

Fabrica de Telefoane S. A. név alatt Bucurestiben távbeszélő- és távirókészülékek gyártására 5 millió Lei alaptőkével új részvénytársaság alakult, melynek fő részvényesei Welsler H. Pál 3.800.000 és Hoffmann Pál mérnök 1.000.000 Lei tőkével. A jelenleg Timișoarán létező üzemet Bucurestibe telepítik át, ahol az lényegesen megnagyobbítva kezdi meg működését. A gyár a hadügyminiszteriumtól tábortelefonokra nagy megrendelést kapott. Az új igazgatóságba Mocioni Antal főudvarmester, Popescu Agrippa mérnök és Hoffmann Pál mérnök a Telefongyár Timișoara jelenlegi tulajdonosa választottak be.

Philips S. A. R. București. Romániában rádiócsőgyárat létesít, melyhez az államtól a szükséges ipari és kereskedelmi védelmet megkapta. Ezen egyezmény alapján a Philips Rt.-nak jogában áll 1938 július 10-ig a gyártáshoz szükséges gépeket és felszerelési tárgyakat behozni s amennyiben a gyár működését 1938. július 19-ig megkezdi a gép behozatali engedély 1940 március 19-ig érvényben marad.

Eumig S. A. R. pt. Intreprindere Industriale și Comerciale név alatt Bucurestiben elektrotechnikai cikkek és rádiókészülékek forgalombahozatalára, 1 millió Lei alaptőkével részvénytársaság alakult.

Uzinele Electrice Cluj S. A. f. évi május hó 12-én tartotta idei közgyűlést, amelyen az 1936 évi mérleget terjesztették elő. Eszerint az 1936 évi bruttóbevétel 56.509.889 Lei, tehát 2.500.000 Leiel többlet tettek ki mint a multévi bevétel. A tiszta nyereség 13.760.874 Lei tehát kb. 5.000.000 Leiel több mint a multévi, míg az áramellátási költségek kb. 7.000.000.— Leiel 22.175.103. Leiel azaz 37 százalékkal csökkentek. A rendkívüli eredmény lehetővé teszi az áramdíjak csökkentését.

Fabrica Românească de Becuri Tușoram S. A. R. București. Amely a mult évben 5 millió Lei alaptőkével alakult f. évi május 5-i közgyűlésén az alaptőkének 15.000.000 Leire való felemelését határozta el.

Az izzólámpagyár belföldi készítményei rövidesen forgalomba kerülnek.

Tudor S. A. R. akkumulátorgyár a hadügyminiszteriumtól 8.400.000 Lei értékű villamosanyag megrendelést kapott.

Industria Română de Cabluri Electrice S. A., amely 1 millió Lei alaptőkével alakult s alaptőkéjét később 10.000.000 Leire emelte. Brașov közelében gyári célokra telket vásárolt miután a gépek behozatalához szükséges engedélyeket megkapta.

— **Felkérjük** ezúton a viz- és villanyserelő iparosokat, hogy f. hó 28-án, hétfőn, a régi Ipartestület helyiségében a szindikátus előkészítő bizottság megválasztására pontosan 8 órára teljes létszámban jelenjenek meg.

Megnyit

a legmodernebb

**női- és férfi
cipőműhely,**

mely garancia mellett
készíti a legmodernebb cipőket.

PANTOFARIA

OPERA

UNGRÁS JÁNOS ÉS POPP
Cluj Marechal Foch 20.

Olvassa terjessze

az »IPARI ÉLET«-et

DE VÂNZĂRE!

10 buc. prese »exender«, fabricație engleză, de cca 8 kgr. greutate, mâinea masei 80x50 mm. capacitatea de presiune 4.500 kgr. Prețul 1200 Lei.
220 buc. târnăcoape de pioner á .40 Lei.

Un aparat electric de explozie pt. mine. Prețul Lei 12.000.

O baie de nichel cu discuns și 3 buc. de prese »exender«.

O mașină de cusut pt. pantofari marca »Singer«.

O mașină de treerat în stare excelenta marca »Umrath« 900, cu motor sau cezau, cu garnitura completă.

Un cazan cu țeava, având suprafață de încălzie de 8 metri pătrați.

Un cazan de fiert țuică, de 150-200 litri.

ELADÓ!

Nikkelfürdő dinamoval, 3 drb. exenderprés stancnival.

Sima „Singer“ cipészvarrógép.

Cséplőgarnitura k i t ü n ő állapotban „Umrath“ 900-as motorral, vagy kazánnal telyesen felszerelve.

Eladó 220 drb. pioner csákány á 40 lei

Eladó 10 drb. angol gyártmányu kézi exenderprés, sulya cca. 8 hgr. hupja 12 mm. asztal nagyság 80.x 50 mm. nyomó képesség 4.500 kg. 1200 Lei
1 drb. villamos bányarobbantókészülék, ára 12000 lei.

Álló gőzkazáncsövet 8 m. fűtőfelületűtől feljebb keresünk.

Pálinkafőzőt 150-200 literig keresünk.

Adresa la adm. revistei

Cim a kiadóban:

Keresünk:

öntött ócska vasat
vagon tételben, vö-
rös- és sárga ócska
rezet és lágy ólmot
métermázsanként.

Ajánlatokat, ármegjelöléssel a kiadóhivatalba kérünk

uriszabó, Cluj, Piața Unirii 22

LOTERIA DE STAT

jelenti:

1937 június 15-én van a

117.432 nyereménnyel

318.903.600

Lei kifizetése mellett!

RECLAMA E SUFLETUL COMERTULUI!

CEA MAI EFTINĂ ȘI CEA
MAI VALOROASĂ
RECLAMA E

CALENDARUL

Toate felurile de calendare pe
anul 1938 se pot procura în
cea mai frumoasă execuție,
atât calendare de pereți, de
masă cât și multe feluri de
calendare de buzunar

REKLÁM AZ ÜZLET LELKE!

LEGOLCSOB B ÉS LEGÉR-
TÉKESEBB REKLÁM A

Mindenféle naptárak az 1938
évre legolcsóbban és legöt-
letesebb kivitelben beszerez-
hetők, ugymint fali, asztali,
előjegyzési és többféle zseb-
naptárak

la întreprinderea tipografică
și de calendare

„ORIENT“

CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8.

könyvnyomda és naptár-
kiadóvállalat

Cei ce își predau comenzile până la 15 Iulie beneficiază de
un rabat de 20%, căci prelucrarea în timpul verii a calen-
darelor e mai eftină și execuția acestora e mai frumoasă

Ki rendelését Julius hó 15-ig feladja 20% kedvezm
részesül, mivel a nyár folyamán feldolgozott n
előállítás olcsóbb és kivitelük aránylag sokkal